

Lesník

Obsah

- 3** Anketa
- 4** Príhovor generálneho riaditeľa
- 5** Elektronické aukcie dreva
- ~ PEFC Slovensko
10. rokov existencie
- 6** Na slovíčko...
- 7** Konferencia PEFC
- 8** Komuniké
- 9** Prvé PSL vytlačené na 100%
PEFC certifikovanom papieri
- ~ Počet návštevníkov Lesníckeho
skanzenu sa medziročne prepa-
dol viac ako o desatinu
- 10** Vydarená PR akcia
- ~ Podnikatelia a živnostníci v les-
nom hospodárstve protestovali
v Lesníckom skanzene
- 11** V októbri sa rozbehli dva pro-
jekty cezhraničnej spolupráce
s maďarskými lesníkmi
- 12** Lesy ČR - HV za 1. pololetí
2012: 3,286 miliardy korun
- ~ Patnáctý sněm lesníků
se věnoval využívání ekonomick-
ých dat v LH
- ~ Rezignoval riaditeľ LESOV ČR
Svatopluk Sýkora
- 13** Aj lesníci sú hľadači pokladov
alebo čo môže ukrývať les
- 14** Dobří ľudia ešte žijú
- 15** Zo zbierok lesníckeho fondu
múzea
- 15** Prečo mám rada les
- 16** Konferencia Z histórie lesného
dopravníctva
- 17** Wildlife - nová kniha pre poľov-
níkov
- 18** Lesné železnice na Slovensku
- 20** Lesná správa Hriňová
nezabúda na lesnícke tradície v
svojom regióne
- ~ Kolega a publicista Viliam
Stockmann
- 21** Prírode blízke postupy v prak-
tickej činnosti lesného hospo-
dára
- 22** Bude na Dolnom Chlme prales?
- 23** Z redakčnej pošty
- 24** Uveríte?
- ~ Zasmejte sa
- 25** Chata Stupka
Naše zariadenia
- ~ Pytliacka omeleta
Receptár
- 26** Ahoj deti!
- 27** Kalendár akcií
- ~ Pracovné jubileá
- ~ Životné jubileá
- ~ Opustil nás
- 28** Na symbolickom lesníckom
cintoríne pribudlo ďalších desať
mien

7

11

17

22

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
november 2012

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik
Jiří Junek

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Foto na titulnej strane:
EUROART
www.euroart.sk

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Tak už sa to začalo! Necelé štvrtstoročie od nežnej revolúcie trvalo, kým aj skupinky bežných ľudí začali presadzovať svoje záujmy bez ohľadu na ostatných. Chceme viac peňazí a je nám jedno, odkiaľ budú, počť čoraz častejšie zo všetkých strán. Takže už nielen sudcovia či lekári, ktorí si svoje finančné nároky dokážu presadiť rozsudkami alebo pod hrozbou smrti pacientov. Ozývajú sa skupiny zamestnancov, ktorým nejde o tretiu zahraničnú dovolenku počas roka, ale o zaplatenie bežných účtov či možnosť poslať deti na vysokú školu. Môžeme tak očakávať štrajk zdravotných sestier, učiteľov, štátnych úradníkov, súdnych úradníkov a najnovšie sa ozvali aj pracovníci v lesnom hospodárstve. Nepáči sa im verejné obstarávanie, ani cenové stropy pre lesnícke práce v jednotlivých porastoch. Nestáčí ani ich trojpercentné medziročné zvýšenie. Aj keď zástupcovia pracovníkov v lesnom hospodárstve tvrdia, že im ide o rokovanie, určite si pod rokováním predstavujú najmä splnenie svojich požiadaviek. Pokiaľ nie, zvažia vraj aj formy nátlaku, ktoré by mohli podniku spôsobiť problémy. Nezostáva len dúfať, že sa dodávatelia prác s vedením podniku dokážu napokon dohodnúť. Inak hrozí Lesom SR výpadok tržieb a doterajším dodávateľom prác vypovedanie zmlúv.

Blaskeľ Jurek

Anketa

Onedlho uplynie rok, čo sa ťažbové činnosti vykonávajú na základe výsledkov verejného obstarávania a rovnako aj pestovné činnosti zabezpečujú už takmer pol roka víťazi verejných súťaží. Aké nastali po prípadnej zmene dodávateľov prác kladné alebo záporné zmeny?

Stanislav Paučin

*vedúci výrobné – technického úseku
OZ Trenčín*

Proces výberu dodávateľov prác v ťažbovej činnosti a pestovateľskej činnosti v zmysle zákona o verejnom obstarávaní v podmienkach Odštepného závodu Trenčín v roku 2012 mal bezproblémový priebeh.

V pestovateľskej činnosti boli v prevažnej väčšine úspešní dodávateľia prác, ktorí realizovali práce aj v predchádzajúcom období. V ťažbovej činnosti boli zákazky z dôvodu zabezpečenia procesu transparentnosti obstarávané z úrovne lesných správ a odštepného závodu a štruktúra dodávateľov prác bola v priebehu roka rôzna.

Okrem zvýšenej administratívnej náročnosti implementácie zákona o verejnom obstarávaní sme nezaznamenali zmeny v kvalite poskytovaných služieb.

Peter Pekara

*vedúci výrobné – technického úseku
OZ Žilina*

Za kladné považujem, že sa oproti plánovaným nákladom v oboch činnostiach šetrí náklady. Vysúťažené ceny sú vo väčšine prípadoch nižšie alebo rovnaké ako plánované. V ťažbovej činnosti sa to neodrkadľuje v znížení kvality vykonávaných prác. V pestovateľskej činnosti je to horšie. Práce vykonávajú pre víťazov súťaže subdodávateľia alebo pracovníci s nižšou pracovnou morálkou. Trpia najmä výkony v umelej ob-

nove lesa a vo výkone mechanizované prerezávky. Môj návrh je v pestovateľských prácach mať na lesnej správe pracovníkov, ktorí sú v stálom pracovnom pomere a kvalitne vykonávajú práce. Nárazové sezónne práce vykonávať na základe verejnej súťaže dodávateľsky.

Stanislav Húroš

*vedúci výrobného úseku
OZ Levice*

Kvalitných dodávateľov prác sme v minulosti odradili tým, že mali málo práce a v súčasnosti je už núdza o kvalitných odborníkov. Najväčšie ťažkosti pociťujeme na OZ s odvozom. Víťazi ponúkli nízku cenu, za ktorú nie sú schopní služby dlhodobo dodávať a navyše chcú práce riešiť dodávateľsky. V niektorých prípadoch musíme pre nedodržiavanie zmlúv vyhlásovať nové súťaže. Pri pestovných činnostiach sa nepodarilo ukončiť jednu súťaž v Pukanci, kde prebieha vnútropodniková kontrola.

Ťažbové práce sme doposiaľ realizovali ako zákazky s nízkou hodnotou. Aj u týchto jednoročných kontraktov nastáva problém, pokiaľ sa v priebehu roka výrazne zvýšia ceny vstupov. Dodávateľia však musia robiť za predtým ponúknuté ceny. Pri aktuálnych súťažiach o rámcové zmluvy sa prihlásilo menej záujemcov, ako sme očakávali, čo môže pri niektorých technológiách priniesť v budúcnosti problémy.

Ján Vrbenský

*vedúci výrobné – technického úseku
OZ Liptovský Hrádok*

Hlavný problém verejného obstarávania vidím v kalamitnom režime hospodárenia v našom OZ. Treba si uvedomiť, že les ako aj hospodárenie v ňom je živý proces v nemalej miere závislý od agrotechnických termínov. Strohé zaškatuľkovanie tohto procesu do presne stanovených pravidiel verejného obstarávania je často kontraproduktívne. Najväčšie problémy vidím s opakovaným návratom do porastov (kalamitné porasty). S tým súvisiaca znížená operatíva a v konečnom dôsledku hrozba splnenia zákonných povinností. V neposlednej rade je to cena ako hlavné kritérium výberu vhodného uchádzača. Nie vždy najnižšia cena odzrkadľuje aj najlepšiu ponuku z hľadiska kvality (nebezpečenstvo nereálnych cenových ponúk). Na záver chcem poukázať aj na veľké administratívne zaťaženie s tým súvisiace. V roku 2012 bolo na našom OZ zrealizovaných cca 100 rokovacích konaní bez zverejnenia a cca 20 podprahových zákaziek na ťažbu dreva.

Jozef Staško

*vedúci výrobné – technického úseku
OZ Sobrance*

Moje osobné skúsenosti sú určite čiastočne subjektívne, ale z pohľadu vedúceho lesníckej výroby je pomerne veľký rozdiel v zabezpečovaní prác v pestovnej a ťažbovej činnosti. Prínosom v pes-

Príhovor generálneho riaditeľa

Milé kolegyně, vážení kolegovia.

V priebehu pol roka, odkedy stojím v čele štátneho podniku LESY SR sa veľa vecí zmenilo. Preto využívam túto možnosť a chcem vás informovať o tom, čo podnik v nasledujúcich mesiacoch čaká a aké úlohy z toho vyplynú pre všetkých jeho pracovníkov.

Po nástupe do funkcie som v májovom čísle časopisu Lesník povedal, že prioritou na najbližšie obdobie bude stabilizácia podniku a naším cieľom do budúcnosti musí byť prijatie opatrení a vytvorenie rezerv, ktoré nám umožnia prekonať aj prípadné turbulencie na trhoch. Čo sa týka tohto roku, s najväčšou pravdepodobnosťou sa podarí splniť plánované ciele a vytvoriť hrubý zisk vo výške desať miliónov eur. To nám umožní zaplatiť do štátneho rozpočtu mimoriadny odvod vo výške 20 miliónov eur bez ohrozenia bežných činností podniku.

Oveľa závažnejšia sa javí situácia v budúcom roku. Iste ste zaznamenali, že v návrhu štátneho rozpočtu na rok 2013 je predpísaný odvod zo zisku štátneho podniku LESY SR vo výške päť miliónov eur, to znamená vytvorenie hrubého zisku vo výške okolo sedem miliónov eur. Prvé odhady ťažby na rok 2013 a najmä nepriaznivý pomer listnatého a ihličnatého dreva však predbežne posielajú podnik pri zachovaní súčasných nákladov do hlbokej straty viac ako deväť miliónov eur. To je základný dôvod pre zmeny, ktoré musia nutne prísť a ktoré každý prezieravý manažér musí nutne naštartovať.

Východiská hospodárskej situácie na budúci rok nedávajú veľa možností. Nie je možné sa spoliehať na extenzívne prekonanie stávajúcich problémov tak, ako sa to podarilo v roku 2009. Rast ťažby dreva v podniku na úrovni päť miliónov kubíkov už nebude možné v najbližších rokoch zopakovať. Zostávajú opatrenia na znižovanie nákladov a v rámci možností zvyšovanie príjmov. Z ekonomického pohľadu najefektívnejším opatrením na ozdravenie financií podniku je určite optimalizácia počtu lesných závodov aj keď viem, že by zo sebou niesla aj negatívne dopady na časť pracovníkov. Takúto optimalizáciu, inými slovami zníženie počtu a zrušenie veľkej časti závodov, mali v pláne takmer všetci moji predchodcovia a neuskutočnila sa z najrôznejších dôvodov. Aj tento, v poradí už piaty zámer znížiť radikálne počet závodov zverejnený v septembri, sme nakoniec po dohode so zakladateľom pozastavi-

li. Približne 200 našich kolegov tak nepríde o zamestnanie, mestá neprídu o sídla odštepných závodov, no pozastavenie reorganizácie v pôvodne navrhovanom rozsahu na neurčito má aj svoju odvrátenú stránku. Podnik je povinný oznámiť zakladateľovi, ako sa vyrovná s nepriaznivým hospodárskym vývojom a aké podnikne kroky k zabezpečení potrebného zisku.

Existujú dve línie opatrení. Prvou sú zmeny z pozície generálneho riaditeľstva a druhou úspory a zvýšenie produktivity odštepných závodov. Podnik musí v budúcom roku dosiahnuť zvýšenie cien dreva minimálne o dve eurá na m³. To je možné zabezpečiť zvýšením cien, ale aj zvýšením výťažnosti guľatinových sortimentov. Podľa prvých návrhov odštepných závodov žiadny OZ nepredpokladá zvýšenie výťažnosti oproti tomuto roku, naopak, všetky závody takmer vo všetkých drevinách predpokladajú menší podiel guľatiny ako v tomto roku. Asi bude niekde chyba. V tomto čase, keď hľadáme každé euro, nie je namieste vytvárať si rezervy takýmto spôsobom a potom sa hrdiť splnením podhodnoteného plánu. Riaditeľia OZ dostali za úlohu prepracovať navrhovaný východiská a zosúladiť ich so skutočným stavom. Aktívnejšie budú musieť OZ pristúpiť aj k predaju nadbytočného majetku. Je zbytočné posielat' na generálne riaditeľstvo rozsiahle zoznamy budov, o ktoré nie je záujem. Treba hľadať nové spôsoby ako ponúkať a vyhľadávať záujemcov o naše nehnuteľnosti. Pokiaľ sa nájde seriózny záujemca, pracovníci generálneho riaditeľstva využijú všetky možnosti, ako predaj zrealizovať čo najrýchlejšie.

Bohužiaľ, ani zvýšenie cien, ani plánované medziročné zvýšenie zisku z predaja majetku nebude stačiť. Podnik predbežne obmedzil neproduktívne aktivity a tak v budúcom roku napríklad nebude tradičný spoločenský večer, zredukovali sme aktivity v súvislosti s vytváraním náučných chodníkov, významných lesníckych miest ale aj ďalších podujatí pre verejnosť. Chystáme aj ďalšie opatrenia týkajúce sa napríklad prijímania nových zamestnancov či zlepšenia činnosti špecializovaných závodov.

Úsporné opatrenia sa dotknú aj osobných nákladov. Vo finančnom pláne predbežne nerátame s vyplatením mimoriadnej 13. a 14. mzdy, pravdepodobne klesne aj výška pohyblivej zložky mzdy. O prípadnom zvýšení tabulkových platov rozhodne kolektívne vyjednávanie, vedenie podniku však nevidí priestor na zvýšenie platov pre technicko-hospodárskych zamestnan-

cov. To je daň za zachovanie súčasného počtu odštepných závodov. Naším spoločným cieľom však je a musí byť aj naďalej, zaistenie financií na bežnú činnosť podniku, na bezproblémové vyplácanie miezd a na predpísaný odvod do štátneho rozpočtu.

Vážení spolupracovníci. Podnik LESY SR nečaká jednoduché obdobie. K problémom s poklesom ťažby z takmer päť miliónov m³ v rokoch 2009 a 2010 na budúcoročných 3,7 milióna m³ sa pridávajú ťažkosti súvisiace s uplatňovaním zákona o verejnom obstarávaní, ale napríklad aj tlak dodávateľov prác na zvyšovanie cien ťažbových a pestovných činností. Zníženie ťažby ihličnatého dreva o polovicu prináša okrem nespokojnosti a protestov spracovateľov aj výrazný pokles tržieb, ktorý sa nedá nahradiť rastom ťažby listnatého dreva. Je na každom z nás, aby sme prispeli k efektívnosti fungovania štátneho podniku tak, aby vykazoval požadované hospodárske výsledky. Akékoľvek prehliadanie nedostatkov, tolerancia k porušovaniu pravidiel či lahostajnosť môžu priniesť tak závažné problémy, že bude nutné pristúpiť k oveľa radikálnejším riešeniam, než boli pôvodne naplánované od januára budúceho roka.

Lesu zdar

*Ing. Ctibor Határ
generálny riaditeľ*

Elektronické aukcie dreva v IV. Q zvýšenie tržieb oproti vyvolávacím cenám o 91.000 eur

Elektronické aukcie dreva pre 4. štvrtrok opäť priniesli zvýšenie tržieb oproti platným cenníkom aj oproti vyvolávacím cenám. Na rozdiel od minulosti sa však ceny ponúkaných sortimentov oproti vyvolávacím nezvyšovali tak radikálne, ako sme boli zvyknutí. Najväčší záujem bol tradične o ihličnaté sortimenty, čo sa prejavilo vo výraznejšom zvýšení víťazných cien oproti vyvolávacím. Priemerná cena IPV III. A,B,C - SM/JD vzrástla na 82,67 €/m³, IPV III. A,B,C - BO dosiahla 62,96 €/m³, čo je však oproti minulému roku najmä v pri drvine SM pokles.

Spolu bolo za celý rok 2012 vydražených 147.550 m³ dreva s nárastom tržieb oproti vyvolávacím cenám o 1,14 milióna €. Údaj sa môže ešte mierne korigovať v prípade, že niektoré víťazné firmy dohodnúť a vydražený objem za IV. Q neodoberú.

-vr-

Vyhodnotenie EAD IV.Q 2012 - podľa sortimentov - predaný objem

Od-štepny závod	Skupina sortimentov	Drevina	Vyvol. cena	Vítaz. cena	objem	Zvýšenie ceny za m ³	Index zvýšenia ceny	Zvýšenie tržby	Tržby za víť. ceny	Tržby za vyvol. ceny
			m ³	m ³	m ³					
1.kolo	IHL VLAKNINA	smrek/jedľa	40,00	40,00	300	0,00	1,00	0	12 000	12 000
2.kolo	IHL VLAKNINA	smrek/jedľa	38,55	38,69	5 150	0,15	1,00	750	199 275	198 525
	IHL VLAKNINA	smrek/jedľa								
2.kolo	IPV III. - agregát 2,5m	smrek/jedľa	48,00	48,50	1 000	0,50	1,01	500	48 500	48 000
1.kolo	IPV III.A,B,C	borovica	59,24	62,96	1 700	3,72	1,06	6 325	107 025	100 700
1.kolo	IPV III.A,B,C	smrek/jedľa	77,28	82,67	3 200	5,39	1,07	17 250	264 550	247 300
1.kolo	IPV III.D	smrek/jedľa	52,90	61,43	4 200	8,53	1,16	35 825	258 025	222 200
1.kolo	LPV III.A,B,C	dub	113,00	122,50	50	9,50	1,08	475	6 125	5 650
1.kolo	LPV III.D	buk	46,35	48,84	9 800	2,49	1,05	24 450	478 650	454 200
3.kolo	LPV III.D	buk	47,20	48,09	6 100	0,89	1,02	5 450	293 350	287 900
1.kolo	LPV III.D	dub	49,00	49,00	50	0,00	1,00	0	2 450	2 450
					31 550			91 025		

PEFC Slovensko si pripomína 10. rokov svojej existencie

PEFC je globálna organizácia zastrešujúca národné certifikačné systémy, ktoré sú vytvorené za účasti všetkých záujmových skupín a prispôbené národným prioritám a podmienkam. Každý národný systém certifikácie lesov podlieha medzinárodnému hodnoteniu nezávislým posudzovateľom, ktorý preveruje súlad systému s požiadavkami PEFC, aby sa zabezpečila jednotnosť s medzinárodnými požiadavkami.

Celosvetové PEFC požiadavky vychádzajú z medzinárodne uznaných, dlhodobých a neustále prebiehajúcich medzivládnych procesov a návodov na trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov za účelom zabezpečenia súladu s globálne

platnými a dohodnutými požiadavkami. Kritéria PEFC sú pravidelne revidované prostredníctvom procesu celosvetových konzultácií, na ktorých sa zúčastňuje verejnosť, podnikatelia, vlády, zamestnávateľské a výskumné organizácie, aby sa vzali do úvahy nové vedecké poznatky, spoločenské zmeny, rastúce očakávania a zapracovali najnovšie postupy praxe.

V súčasnosti PEFC zahŕňa prostredníctvom členstva viac ako 30 národných schém certifikácie lesov, ktorých dokumentácia je verejne dostupná na stránkach Rady PEFC.

Prostredníctvom jedinečného mechanizmu poskytuje PEFC možnosť pre malých vlastníkov lesov a spoločností

zúčastniť sa procesu regionálnej certifikácie. Dnes je na celom svete certifikovaných niekoľko sto tisíc rodinných a spoločenských lesov. PEFC je tiež uznaný množstvom verejných a súkromných politikov nákupu dreva po celom svete. Aktuálna výmera PEFC certifikovaných lesov vo svete je 239 miliónov hektárov a na Slovensku je certifikovaných 1,24 milióna hektárov. Podnik LESY SR má certifikované v systéme PEFC všetky svoje lesné pozemky. Držiteľmi certifikátov spotrebiteľského reťazca je v súčasnosti 41 spracovateľských firiem vrátane najväčších spracovateľov dreva na Slovensku.

Na slovíčko...

Najväčší systém certifikácie lesov na svete PEFC sa na Slovensku uplatňuje už desať rokov. O prínose systému a výzvach, s ktorými sa musí vyrovať sme sa rozprávali s predsedom PEFC Slovensko Františkom Štulajterom.

PEFC je na Slovensku desať rokov, no predtým tu nebol. Napriek tomu sa na území Slovenska hospodáril trvalo udržateľným spôsobom o čom svedčí aj desaťročia rastúca lesnatosť krajiny. Je vlastne takýto certifikáčny systém potrebný?

Slovensko má to šťastie, že patrí do skupiny štátov, ktoré zásluhou vládnej moci využívali les svojim spôsobom ciele už niekoľko storočí. Kontinuita hospodárenia v lese je zachovaná dlhodobo a historicky. Existuje podrobná a praxou overená legislatíva. Systém hospodársko-úpravničského plánovania dlhodobo rešpektuje princípy trvalej udržateľnosti. Z tohto pohľadu sa môže zdať, že certifikácia lesov na Slovensku nie je potrebná. Ale to vieme len my, doma. Túto skutočnosť je dnes v globalizovanom svete potrebné prezentovať aj navonok. A na to slúži certifikát PEFC, ktorý je pre obhospodarovateľa medzinárodne akceptovaným dôkazom dodržiavania zásad trvalo udržateľného hospodárenia.

Chcem pripomenúť, že trvalá udržateľnosť v lesníctve znamená vyvážené plnenie environmentálnych, produkčných a sociálnych funkcií lesa. Prostredníctvom požiadaviek národnej schémy PEFC sú príslušná národná legislatíva a medzinárodné dohody a konvencie súvisiace s lesom, ktoré hovoria „čo“, rozmenená na drobné. Pre obhospodarovateľa to znamená „ako“. Pritom nejde len o problematiku lesníctva, ale aj životného prostredia, požiarnej ochrany, BOZP, pracovných vzťahov... Ukazovatele schémy sú akosi rukoväťou zodpovedného prístupu k lesom a ľuďom, ktorých les živí.

Na Slovensku máme dva certifikáčny systémy PEFC a FSC. Aký je medzi nimi rozdiel?

Na Slovensku veľký. Najmä z hľadiska prístupu k starostlivosti o lesné ekosystémy. Kým cieľom PEFC je „zodpovedný prístup k lesom“ zabezpečujúci „zelené lesy pre všetkých“, tak cieľom FSC Slovensko, aspoň podľa aktivít to tak vyzerá, je konzervácia prírodných procesov na čo najväčšom území bez ohľadu na okolité lesy a mienu ich vlastníka.

PEFC má záujem na tom a vedie obhospodarovateľov k tomu, aby zodpovedne pristupovali k hospodáreniu v lesoch a tie aby dlhodobo a kontinuálne plnili všetky funkcie, ktoré plniť majú. Národná schéma v roku 2010 prešla revíziou a je opätovne uznaná na ďalších 5 rokov. Jej dôveryhodnosť zabezpečujú tri navzájom nezávislé inštitúcie: správca schémy, certifikáčny (posudzujúci) orgán a akreditačný (dohľadací) orgán.

Schému FSC riadi, kontroluje a vo veci rozhoduje svetové centrum FSC. Akým spôsobom sa na Slovensku budú uplatňovať FSC princípy a kritériá nie je známe, lebo národný štandard sa tvorí už 7 rokov a nebol doteraz uznaný. K dispozícii je upravený FSC štandard certifikáčneho orgánu.

PEFC SK sa za desaťročie rozvinul v akceptovaný systém s rozsiahlou certifikáciou, čo sa za tieto roky ale nepodarilo, prípadne čo počítujete ako najväčší problém?

PEFC Slovensko je správcom slovenskej schémy certifikácie lesov. Prostredníctvom vydaných certifikátov združuje a zastupuje záujmy cez 300 tisíc vlastníkov lesov obhospodarujúcich viac ako 1 266 tis. ha lesov, čo predstavuje 63% z celkovej výmery lesov Slovenska a záujmy 45 rozhodujúcich spoločností a podnikov zaoberajúcich sa spracovaním dreva a obchodom s výrobkami z dreva, ktorých ročný obrat je vyšší ako 1 mld. €.

Požiadavky schémy sa nevenujú len obhospodarovaniu lesov, ale obhospodarovateľovi stanovujú aj nevyhnutné organizačné riadiace pravidlá, bez ktorých by nebolo možné dlhodobo zodpovedne hospodáriť. Cieľom procesu certifikácie nie je sankcionovanie, ale zhodnotenie výsledkov hospodárenia a upozornenie na slabé miesta a chyby.

PEFC SK je dnes akceptovanou súčasťou svetovej organizácie PEFC, podieľame sa na príprave národných certifikáčnych schém nových štátov s podobnou štruktúrou vlastníctva, napr. Lotyšsko, Maďarsko, Bosna a Hercegovina, Nepál....

Ale ako sa vraví, doma nie si nikdy prorokom. Fungujeme na dobrovoľnom princípe. Prostriedkov na masívnu propagáciu nie je dostatok. Počítali sme s tým, že tak ako v okolitých štátoch podpore udržateľnému obhospodarovaniu lesov aj na Slovensku pomôže spotrebiteľ, trh. Tlak trhu na pôvod drevených výrobkov nie je žiadny. V spotrebiteľskom reťazci fungujú len spoločnosti, pre ktoré je preukazovanie pôvodu dreva vo výrobku certifikátom PEFC nevyhnutné kôli ich obchodným aktivitám na medzinárodných trhoch. V domáciach obchodných reťazcoch vidieť tovary z dreva označené logom, všetky sú však od zahraničných výrobcov. Bežnou praxou

je, že podniky a organizácie považujú za konkurenčnú výhodu preukazovanie svojej spoločenskej zodpovednosti voči environmentu práve používaním certifikovaných výrobkov, o čom dôsledne informujú verejnosť. V tomto smere je na Slovensku veľký priestor.

Za najväčší problém však považujeme rezervovanosť ŠOP a neochotu mimovládnych environmentálnych organizácií s nami spolupracovať. S tým úzko súvisí aj záujem mediálneho prostredia a širšia spoločenská akceptácia. Zodpovednosť sa dnes v médiách nenosi. Výsledkom je slabá informovanosť verejnosti o dôležitosti riadneho obhospodarovania lesov a celkovo skreslený pohľad ľudí na lesníctvo.

Znamená to, že ľudia na Slovensku nemajú vzťah k prírode?

Nedá sa to takto zjednodušiť. Vzťah k prírode je treba vnímať z dvoch strán. Jednou z nich je priamy vzťah k prírode, k lesu ľudí na vidieku, ktorých les živí. Tento vzťah je absolútne korektný a čestný. Človek, ktorý žije na vidieku, si krajinu vo svojom okolí váži a chráni.

Potom je tu vzťah k prírode a lesu obyvateľov z mestského prostredia. Všetky informácie o lese sa k ľuďom žijúcim v mestách dostávajú prostredníctvom médií. Obyvatelia väčších miest, ktorí nepochádzajú z vidieka alebo nemajú sami od seba záujem o spoznávanie prírody, vedia len že les a lesníctvo to je drevo a ničenie prírody lesníkmi. Inšie sa o lese nedozvedia. Informácie, ktoré sa dostanú do médií, sú jednostranné a chýba im objektivita. Príkladom môže byť katastrofálna situácia s lesmi vo Vysokých a Nízkych Tatrách. Pomaly za mŕtvy les nad tatranskou magistrálou alebo v Bystrianskej doline môžu vlastníci a obhospodarovatelia lesov. Glorifikuje sa existencia „novo objavených pralesov“ pričom ide o prírodné lesy dlhodobo plniace ochranné funkcie. Účelová propaganda žne úspechy. Verejnosť je dokonale dezinformovaná.

Socialistické užívanie lesov v minulom režime nebolo správne, ale nebolo ani na úkor lesov. Akým ideologickým smerom je na Slovensku uplatňovaný environmentalizmus, ktorý okrem vlastných záujmov nič nerespektuje a žije z podstaty majetku iných osôb? Nemyslím si, že jeho mediálna podpora je ten najsprávnejší spôsob fungovania občianskej spoločnosti. Ale keďže sa hmotne netýka väčšiny z nás, nevšímame si to.

Je zaujímavé sledovať podobnosť vývoja s Českom. Po katastrofálnom premožení lykožrútom na Šumave sa už obe s podporou viacerých politikov postavili proti takzvaným ochrancom prírody. Vo Vysokých Tatrách už tiež majú obce výhrady voči tomu, čo sa stalo s miestnymi lesmi. No na rozdiel od Česka zatiaľ iba veľmi vľadne.

Ako sa PEFC pozerá na tzv. bezzásahové územia v 5. stupni ochrany?

PEFC rešpektuje národnú legislatívu a tým aj stupne ochrany prírody. Jedným zo základných záväzkov držiteľov certifikátov PEFC v rámci ochrany a podpory biodiverzity je zachovanie vzácných prírodných lesných ekosystémov a domov-

ských lokalít chránených druhov rastlín a živočíchov.

Pri 5. stupni ochrany je problém inde. Keď je (bola) niekde vyhlásená prírodná rezervácia, tak je to preto, aby sme zabezpečili fungovanie autoregulačných procesov vzácných biotopov a tým zabezpečili zachovanie ich biodiverzity a účelu, pre ktorý bola vyhlásená. To znamená, že v ňom nebudem hospodársky zasahovať do rastových procesov, na druhej strane však musím urobiť všetky opatrenia, aby som ochránil okolitý les, z ktorého podstaty prírodná rezervácia existuje. Nehovorím o zákonom stanovenej ochrannej zóne. Rezervácie a ich biodiverzita sú závislé na výrazne väčších komplexoch lesa. Dnes sme sa však dostali do situácie, keď nielen ochranné zóny lesov okolo prírodných rezervácií, ale aj na ne nadväzujúce lesné komplexy sú z dôvodov vykonštruovaných prekážok a obmedzení zničené. Zodpovednosť za stav lesa ostáva stále na obhospodarovateľovi, ktorý tým pádom bez vlastného pričinenia nedodržiava svoj záväzok udržať priaznivý zdravotný stav a života schopnosť lesných ekosystémov. Plnenie tohto kritéria sa musí riešiť výnimkou z dôvodov prekážky na strane štátu. Niekoľko v tomto procese zlyhal!

Čo je najväčšou výzvou PEFC-u v nasledujúcom období?

Hľadať partnerov, ktorí sú ochotní prejavovať svoju spoločenskú zodpovednosť k environmentu používaním výrobkov zo zodpovedne a trvalo udržateľne obhospodarovaných lesov. Je to cesta k uvedomeniu si nevyhnutnosti lesov

a lesníctva pre život každého z nás a k obnove spoločenskej vážnosti a posilneniu pozícií sektorov obhospodarujúcich a využívajúcich prírodné lesné zdroje

Ako sa spotrebiteľ dostane k informácii o pôvode výrobku?

Na prenos informácií slúži PEFC spotrebiteľský reťazec. Je to mechanizmus zabezpečujúci prenos informácií o pôvode a množstve certifikovaného dreva a lesných produktov z trvalo udržateľných zdrojov od ich ťažby cez proces spracovania a obchodovania až ku konečnému spotrebiteľovi. Zárukou dôveryhodnosti týchto informácií sú pravidelné audity vykonávané nezávislým, k tomu akreditovaným certifikačným orgánom. Takéto výrobky sú označené logom PEFC.

Desiate výročie si PEFC pripomenul aj konferenciou. Aké boli jej výstupy?

Rozhodujúce zainteresované strany, ktoré sú existenčne späté s lesom, pôsobia autonómne a navonok riešia predovšetkým svoje vlastné, parciálne problémy. Triešťa sa tak sily, ich vplyv je primeraný veľkosti a spoločenskej vážnosti konkrétnej skupiny, riešenia sú často na úkor ďalších zainteresovaných. To je tiež jeden z dôvodov, ktorý dovedol sektor lesníctva a spracovania dreva na okraj spoločenského záujmu.

PEFC SK prostredníctvom svojho loga zastupuje všetkých účastníkov spotrebiteľského reťazca. Ako neformálna strešná organizácia chce zjednocovať spoločné záujmy všetkých zainteresovaných strán. Konferencia vo Vyhníach bola pre

nás akosi generálnou skúškou, či o spoločné hľadanie riešení je záujem a či sme to schopní pripraviť a zorganizovať. Zatiaľ máme priaznivé ohlasy.

Program konferencie sa niesol v duchu akčného plánu európskej hospodárskej komisie a európskej lesníckej komisie FAO pre lesnícko-drevársky sektor v rámci zelenej ekonomiky. Prednášajúci zhodnotili východiskový stav sektorov zaoberajúcich sa lesom na Slovensku. Prezentovali možnosti a potrebu optimalizácie využívania funkčného potenciálu lesov v krajine, riešenia trvalo udržateľnej spotreby a produkcie lesov, zmiernenia dopadov klimatických zmien, ekosystémových služieb produkovaných lesom a s tým súvisiaceho vytvárania nových zelených pracovných miest. Pripomenuli rozhodujúcu úlohu štátnej a verejnej správy pri zvýšení spotreby domácej, ekologickej a obnoviteľnej suroviny dreva ako náhrady konkurenčných materiálov z neobnoviteľných zdrojov. To všetko pod dohľadom certifikačnej schémy trvalo udržateľného obhospodarovania lesov PEFC plne respektujúcej ekologickej, ekonomické a sociálne priority lesníckej a environmentálnej politiky Slovenska. Výstupom je komuniké, v ktorom účastníci odporúčajú vládnej zákonodarnej moci aktivity v prospech využitia potenciálu lesov pre podporu zeleného hospodárstva a udržania konkurencieschopnosti lesníctva a súvisiacich sektorov v medzinárodnom kontexte. (viac na www.pefc.sk)

Ďakujem za rozhovor.

-vr-

Konferencia PEFC

Konferencia konaná pod záštitou ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka pri príležitosti 10. výročia založenie PEFC Slovensko vo Vyhníach – Hotel Sitno 7.11.201

Úvodný referát predniesol Ing. Jozef Dóczy, PhD. z MP a RV SR.

PEFC (Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém), funguje ako najväčší systém certifikácie lesov na svete. Je to globálna organizácia zastrešujúca národné certifikačné systémy, ktoré sú vytvorené za účasti všetkých záujmových

skupín a prispôbené národným prioritám. V súčasnosti zahŕňa prostredníctvom členstva viac ako 30 národných schém certifikácie lesov.

Základným prvkom certifikácie na Slovensku, v rámci jeho medzinárodného začlenenia, je certifikácia systému kvality obhospodarovania lesov, so zameraním na zabezpečenie ich trvalo udržateľného obhospodarovania. Slovenský systém certifikácie lesov je navrhnutý tak, aby vyhovoval všetkým vlastníkom - obhospodarovateľom lesov v SR. Pri definovaní trvalo udržateľného obhospodarovania lesov na Slovensku sa vychádza z definície obsiahnutej v rezolúcii prijatej na Ministerskej konferencii o ochrane lesov v Európe konanej v Helsinkách v roku 1993:

Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov znamená „správu a užívanie lesov a lesných pozemkov takým spôsobom a v takom rozsahu, ktorý udržiava ich biodiverzitu, produktivnosť, schopnosť obnovy, vitalitu a ich potenciál plniť, teraz aj v budúcnosti, najdôležitejšie ekologic-

ké, ekonomické a sociálne funkcie nielen na miestnej, ale aj národnej a globálnej úrovni a to bez negatívneho dopadu na ostatné ekosystémy“.

Logom PEFC sa označujú aj výrobky z dreva a papiera a tak sú zákazníci a spotrebiteľia informovaní o tom, že dané produkty pochádzajú z lesov obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom.

Tieto skutočnosti odzneli aj na Konferencii vo Vyhníach, ktorá sa konala pod názvom „Postavenie úloha lesov v zelenej ekonomike“

Účastníkov podujatia privítali za hlavných organizátorov doc. Dr. Ing. Jaroslav Šálka za TU Zvolen a predseda PEFC Slovensko Ing. František Štulajter, CSc.

Úvodný referát na tému „Lesníctvo a rozvoj vidieka na Slovensku“ predniesol Ing. Jozef Dóczy, PhD., z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Vo svojom príspevku poukázal na možnosti trvalo udržateľného rozvoja slovenského vidieka a nástrojov na jeho využitie. O optimali-

zácii priestorového usporiadanie a funkčného využívania lesov v krajine, zelenej ekonomike a multifunkčného využívania prírodných lesných zdrojov, slovenskom lesníctve a procese „Európske lesy 2020“, enviromentálnych službách v lesníctve a klimatických zmenách v koncepte zelenej ekonomiky pojednávali referáty:

prof. Ing. Rudolfa Midriaka, DrSc., z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ing. Miroslava Kovalčíka, PhD. a Ing. Jozefa Konôpku, CSc., z Národného lesníckeho

centra Zvolen, doc. Ing. Miroslava Hájeka, PhD., z Českézemědělské univerzity v Praze, Ing. Daniela Halaja, PhD., z Technickej Univerzity vo Zvolene.

Referát „Potenciál využitia a spracovania obnoviteľnej a univerzálne využiteľnej suroviny dreva pre hospodársky rast SR“ predniesol RNDr. Peter Zemaník, zo Zväzu spracovateľov dreva SR. Ing. Jaroslav Tyrmák, z TJ Consulting, Luxembursko sa vo svojom príspevku venoval problematike „Verejnej politiky nákupu dreva - nástroj pre podporu TUOL“. O „Aktuálnych ohrození drevoprodukčných možností našich lesov“ hovoril Ing. Juraj Vanko, z Únie regionálnych združení vlastníkov nešťatných lesov. Posledný referát „PEFC - integrujúci rámec pre využitie plného potenciálu lesov pri trvalo udržateľnom rozvoji rešpektujúcom ekologické, ekonomické a sociálne priority lesníckej a environmentálnej politiky Slovenska“ predniesol doc. Ing. Hubert Paluš PhD., PEFC Slovensko.

Záverečné slovo predniesol predseda PEFC na Slovensku Ing. František Štulajter, CSc. Oboznámil prítomných s návrhom komuniké z konferencie, ktoré bolo jednomyselne prijaté. V jeho záhlaví sa konštatuje

Predseda PEFC na Slovensku Ing. František Štulajter, CSc. prečítal komuniké z konferencie.

„Rýchle tempo spoločenských, ekonomických a environmentálnych zmien klade na lesy a ich udržateľné obhospodarovanie nové výzvy. Svetové spoločenstvo vidí budúcnosť ľudstva v zelenej ekonomike. V nej je význam lesov nezastupiteľný.“

Milan Longauer

Komuniké

z konferencie „Postavenie a úloha lesov v zelenej ekonomike“, konanej pri príležitosti 10. výročia založenia PEFC Slovensko vo Vyhniach 7.11.2012.

Rýchle tempo spoločenských, ekonomických a environmentálnych zmien klade na lesy a ich trvalo udržateľné obhospodarovanie nové výzvy. **Svetové spoločenstvo vidí budúcnosť ľudstva v zelenej ekonomike. V nej je význam lesov nezastupiteľný.**

V tomto zmysle účastníci konferencie:

POTVRDZUJÚ, že les je dnes všeobecne uznávaný ako hlavný ekologicko – stabilizačný prvok v krajine a spolu s vodou strategické prírodné bohatstvo Slovenskej republiky;

PRIPOMÍNAJÚ, že lesné prostredie je vzácne dedičstvo a ako také sa musí chrániť, zachovávať, a ak je to možné, obnovovať s konečným cieľom zachovať funkčné prvky biodiverzity a ekosystémov;

ZDÔRAŽŇUJÚ, že lesy a ich trvalo udržateľné obhospodarovanie prispievajú k zmierňovaniu zmeny klímy a prispôsobovaniu sa zmene klímy, poskytujú obnoviteľnú surovinu, dodávky energie, ochranu vody a pôdy a iné ekosystémové služby, a zároveň chránia spoločnosť a jej infraštruktúru pred prírodnými pohromami;

PODPORUJÚ proces FOREST EUROPE o právne záväznej dohode o lesoch v Európe;

PRIPOMÍNAJÚ nezastupiteľnú úlohu lesného hospodárstva drevospracujúceho priemyslu pri prechode na zelenú ekonomiku;

VYZDVIHUJÚ význam dlhodobej ekonomickej životaschopnosti a konkurenčnej schopnosti lesníctva a odvetví drevospra-

cujúceho priemyslu pri tvorbe a zachovaní pracovných miest a príjmov vo vidieckom prostredí;

REŠPEKTUJÚ PEFC SK ako organizáciu vedúcu k zodpovednému obhospodarovaniu prírodných lesných zdrojov a poskytujúcu medzinárodne uznávanú, dôveryhodnú značku pre preukazovanie spoločenskej zodpovednosti od spracovateľov dreva po konečných spotrebiteľov;

KONŠTATUJÚ, že v posledných 20 rokoch sa výrazne zmenila pozícia lesníctva a priemyslu spracovania dreva v rámci hospodárskych, spoločenských a environmentálnych štruktúr nášho štátu. Dovtedajšie progresívne, integrované využívanie funkčného potenciálu lesov pre prospech občana nahradil sektorový prístup vyhovujúci najmä záujmom vplyvných lobistických skupín. Výsledkom tohto stavu je:

- Postupné zhoršovanie stavu lesov v takej miere, že to ohrozuje napĺňanie požiadaviek princípov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, ku ktorým sa Slovenská republika ako účastnícky štát konferencií ministrov o ochrane lesov v Európe politicky zaviazala. Táto skutočnosť môže vyvolať zníženie podielu certifikovaných lesov a stratu konkurenčnej výhody slovenských podnikov na vyspelých trhoch.

- Zánik tradičných podnikov spracúvajúcich drevo do výrobkov s vysokou prídavnou hodnotou. Slovenská republika sa zmenila z aktívneho producenta na pa-

sívneho dovozcu s dopadom na vidiecku zamestnanosť a multiplikačný efekt.

- Marginalizovanie reálnej hodnoty socioenvironmentálnych služieb poskytovaných zodpovedne obhospodarovanými lesmi a práv vlastníkov rozhodovať o ich využívaní.

V týchto súvislostiach in prospech využitia potenciálu lesov pre podporu zeleného hospodárstva a udržania konkurencieschopnosti lesníctva a súvisiacich sektorov v medzinárodnom kontexte

Odporúčajú vládnej a zákonodarnej moci

I. Pripraviť a záväzným právnym aktom schváliť národnú stratégiu využívania prírodných obnoviteľných zdrojov ako rozhodujúci predpoklad pre legislatívne usporiadanie kompetencií sektorov lesníctva a ochrany prírody.

II. Zaviesť novú, jednotnú klasifikáciu lesov rešpektujúcu využívanie ich funkčného potenciálu a optimalizáciu priestorového rozmiestnenia lesov v krajine.

III. Zhodnotiť plnenie Národného lesníckeho programu a pripraviť NLP II reagujúci na nové výzvy lesníckeho sektora, ako je konkurencieschopnosť, klimatické zmeny, dopady globalizácie, zvýšené požiadavky po biomase a bioenergiách, oceňovanie a platby za poskytované ekosystémové služby a pod.

IV. Vytvoriť platformu pre diskusiu, hľadanie riešení a prípravu akčného plánu prechodu na zelenú ekonomiku s časovým harmonogramom pre konkrétne ciele a opatrenia.

V. Podporiť zriadenie a pripraviť pravidlá viacdrojového financovania Slovenskej národnej lesníckej a drevárskej technologickej platformy.

VI. Podporovať zamestnanosť vidieka prostredníctvom vykonávania služieb vo verejnom záujme a stimulovaním finalizácie spracovania a oživenia spotreby výrobkov z dreva ako obnoviteľnej, ekologickej a univerzálne využiteľnej suroviny.

VII. Prijatť verejné politiky nákupu dreva, ktoré zvýhodnia jeho spotrebu a používanie vo verejných projektoch oproti konkurenčným materiálom s neobnoviteľných zdrojov.

VIII. Využívať nezávislú certifikačnú schému lesov PEFC ako dôveryhodný, medzinárodne rešpektovaný a efektívny spôsob na hodnotenie procesov pri trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov.

IX. Sledovať vývoj tvorby právne záväznej dohody o lesoch v Európe a aktívne poskytovať súčinnosť Medzivládnej negociačnej výbore pre zabezpečenie jej naplnenia v rôznorodých podmienkach štátov EÚ.

Vyhne, hotel SITNO 7.11.2012

Prvé PSL vytlačené na 100% PEFC certifikovanom papieri

Na základe objednávky podniku LESY SR, š.p. Banská Bystrica bolo na Slovensku prvýkrát vytlačených 33 plánov starostlivosti o les (PSL) na 100% PEFC certifikovanom papieri. Podrobné plány na nový desať ročný cyklus tvoria tematické lesnícke mapy a plány hospodárskych opatrení pre každú jednotku priestorového rozdelenia lesa obnovovaného lesného celku.

Podnik okrem zodpovedného obhospodarovania lesov podľa štandardov PEFC preukazuje spoločenskú zodpovednosť aj používaním výrobkov z dreva a papiera pochádzajúcich z PEFC certifikovaných lesov. Jedným z konkrétnych krokov je práve požiadavka na tlač plánov starostlivosti o les na PEFC certifikovanom papieri.

Tlač plánov realizuje Národné lesnícke centrum Zvolen, ktoré je od marca 2012 držiteľom certifikátu spotrebiteľského reťazca PEFC č. R 0908 - 1 a prostredníctvom zavedených postupov dokáže objednávateľom zabezpečiť sledovanie pôvodu PEFC certifikovaného papiera v tlačných publikáciách a zhotovených dielach.

www.pefc.sk

Počet návštevníkov Lesníckeho skanzenu sa medziročne prepadol viac ako o desatinu

Po rokoch neustále rastu záujmu o Lesnícky skanzen sa v tomto roku trend zvyšovania návštevnosti obrátil a za prvých desať mesiacov si prišlo toto „múzeum v prírode“ pozrieť 52.950 návštevníkov, čo je približne o 7000 ľudí menej ako vlni.

Prepad sa prejavil už od júla, kedy iba na Deň stromu prišlo medziročne o 3000 menej návštevníkov. Vtedy bola hlavným dôvodom nepriaznivá predpoveď počasia, ktorá odradila veľký počet

ľudí. Pokles však kontinuálne pokračoval aj v nasledujúcich mesiacoch. Dosluhujúci správca skanzenu Boris Pekarovič, ktorému mimochodom želáme pokojný dôchodok, nevidí v poklese návštevnosti nič tragické. „Už v minulosti sme vraveli, že rast návštevnosti má určitú hranicu. Netreba robiť unáhlené závery. Uvidíme aký bude trend v budúcom roku,“ povedal Pekarovič. Súčasný počet návštevníkov je na hranici únosnosti. Pokiaľ turisti hľadajú v skanzene „pokoj a poučenie“ je to

niekedy, najmä v letných mesiacoch, kvôli množstvu návštevníkov problém. Hoci má pokles návštevnosti aj vplyv na tržby zo vstupného, nie sú to významné položky. Celkové tržby dosahujú približne 10.000 eur, no náklady na údržbu a správu skanzenu sú desaťnásobné.

Napriek zníženiu počtu návštevníkov je aj naďalej Lesnícky skanzen turistickou atrakciou porovnateľnou s niektorými známymi slovenskými jaskyňami.

-vr-

mesiac	návšt.spolu	z toho				zahraniční	návštev. v r.2011	prehľad zahr. návštev
		spolu	platiaci z toho deti	dospelí	neplatiaci spolu			
I.	480				480		440	
II.	650				650		430	
III.	900				900		600	
IV.	1950				1950		1900	
V.	5150	2198	1562	636	2952	186	5500	CZ 94; GB 17; DE 13; RUS 1; FRA 2;SRB 5; NL 18; TUN 8;E 1;HUN 7;PL 16;USA 4 = 186 z 12 krajín
VI.	9060	3057	2361	696	6003	414	7200	SRB 35;AUT 14;GB 90;SWE 50;DE 60;CZ 116;BUL 4;BE 6;NL 4;JPN 26;RUS 6 = 414 z 11 krajín
VII.	22100	2623	987	1636	19477	710	26340	CZ 563;GB 41;ITA 4;DE 17;FRA 15;HUN 32;TR 3;FIN 2;PL 9;RO 7;UKR 7;USA 7;DK 3 = 710 z 13 krajín
VIII.	8000	3618	1055	2563	4382	637	10850	IRL 2;FRA 7;CZ 432;KOR 3;GB 35;COL 14;HUN 19;DE 27;ITA 6;PRT 4;TR 4;ISR 8;USA 60;E 2;CHN 1;PL 2;NL 11=637 zo 17 krajín
IX.	3360	1213	517	696	2147	284	5300	CZ 195;HUN 13;BE 35;GB 9;DE 14;CH 1;PL 13;ITA 2;JPN 2= 284 z 9 krajín
X.	1300				1300		1740	
XI.							710	
XII.							440	
SPOLU	52950	12709	6482	6227	40241	2231	I.-X./2011: 60300	

Kód	Krajina	MNE	Čierna Hora	JPN	Japonsko	RO	Rumunsko	ZAF	Juhoafrická republika
AUS	Austrália	COL	Kolumbia	TR	Turecko	RUS	Rusko	CY	Cyprus
AUT	Rakúsko	BUL	Bulharsko	E	Španielsko	SRB	Srbsko	OM	Omán
BE	Belgicko	FRA	Francúzsko	URY	Uruguaj	MK	Macedónsko	KOR	Južná Kórea
BiH	Bosna Hercegovina	GB	Veľká Británia	DK	Dánsko	MUS	Maurícius	SLO	Slovensko
CAN	Kanada	HUN	Maďarsko	KAZ	Kazachstan	NOR	Nórsko	IR	Irán
CZ	Česko	CH	Švajčiarsko	KEN	Keňa	PRT	Portugalsko	CHN	Čína
DE	Nemecko	IND	India	LVA	Lotyšsko	SWE	Švédsko	TUN	Tunisko
EST	Estónsko	IRL	Írsko	MEX	Mexiko	UEA	Zjednot. arab. emiráty		
FIN	Fínsko	ISR	Izrael	NL	Holandsko	UKR	Ukrajina		
LTU	Litovská republika	ITA	Taliano	PL	Poľsko	USA	USA		

■ *Dokončenie ankety zo strany 3.*

tovnej činnosti je fakt, že z obstarávaní vyšli konkrétni dodávatelia, ktorí sú dlhodobí partneri pre lesné správy, za jasne stanovených cien jednotlivých prác.

Čo sa týka ťažbovej činnosti, tak je nutné si uvedomiť, že sa jedná o najvyššiu nákladovú položku našej firmy. Vzhľadom na skutočnosť, že v ťažbovej činnosti prebieha obstarávanie ako zákazka z nízko hodnotou a kompetencie výberu sú posunuté na vedúcich LS, tak je výber na dobrom vedomí a svedomí konkrétneho vedúceho LS. Reakcie dodávateľov sú dosť rôzne a nevyhne sa rôznym „kuvíčim“ hlasom. Práve realizujeme obstarávanie v ťažbovej činnosti na podstatne dlhšie obdobie a osobne nie som presvedčený o správnosti tejto cesty, tak ako nie som presvedčený o správnosti rozhodnutia, že LESY SR, š.p. musia byť verejným obstarávateľom.

Celý proces len prináša množstvo komplikácií, množstvo práce a vzhľadom na jeho komplikovanosť aj množstvo špekulácií, podozrievaní a neprehľadnosti. Komplikuje život aj drobným dodávateľom, ktorí sú nútení venovať množstvo práce a energie zbytočnej administratíve a tak sa často stanú „obetou“ silnejších a hlavne bohatších firiem, ktoré len zneužívajú komplikovanosť celého procesu obstarávania.

Jozef Habara

*vedúci výrobné - technického úseku
OZ Palárikovo*

V prvom rade nám pribudlo veľa administratívy, ako pre našich zamestnancov, tak aj pre dodávateľov prác.

Na jednej strane sa ceny za dodávateľské práce znížili, ale na druhej strane je otázka dokedy to s tými cenami naši dodávatelia utiahnú, aj keď si ich sami dali do súťaže. Ich ceny sú pre nás výhodné, ale zvýšila sa fluktuácia ich zamestnancov, lebo za také ceny to nik robiť nechce. Problémy nastali vo výkonoch, ktoré sa objavujú len sporadicky a neboli predmetom súťaže, ide o to, že celý proces verejného obstarávania je časovo náročný - zdĺhavý.

V súťažiach dodávateľských prác boli úspešné väčšinou firmy, ktoré zamestnávajú zamestnancov z predchádzajúcich firiem, ktoré predtým u nás pracovali a teraz si tie práce objednávajú u nich, samozrejme za nižší plat - odmenu. Tak je nesmierne dôležitá následná kontrola kvality vykonaných prác. „Stará“ zamestnanci, ktorí vedeli a boli zvyknutí tú prácu vykonávať, si našli prácu v iných oblastiach a my začujeme nových pracovníkov, ktorí ju vydržia robiť len pár dní. Takisto sa zvýšil priemerný vek pracovníkov v lesníckych činnostiach najmä v pestovnej činnosti, väčšinou sú to dôchodcovia, ktorí si takto brigádnicke privyrábajú k dôchodku.

■

Vydarená PR akcia

OZ Námestovo sa podaril husársky kúsok, keď obyčajnú likvidáciu odchytých lykožrútov dokázali premeniť na novinársky zaujímavú udalosť. Hoci „pochovávanie lykožrútov“ neprenášala v priamom prenose žiadna celoštátna televízia, našla si akcia vďačných čitateľov aspoň v lokálnej tlači a na internetovom vydaní denníka Sme. Určite sa nájdú aj

na ostatných OZ bežné činnosti, ktoré by mohli byť v pozmenenom podaní zaujímavé aj pre médiá. Ich zverejnením by sa obyvatelia vašich regiónov dozvedeli, že lesníci si nechodia do roboty odpočinúť, ale že ich práca je náročná na čas, odborné vedomosti a má výrazne pozitívny prínos aj pre ostatných ľudí.

-vr-

Pochovali milióny lykožrútov

Slovenské lesy sú choré. Oravské patria medzi najzdravšie.

ZÁKAMENNÉ. Na lepšej zdravotnej kondícii sa podpísal aj päťročný monitoring výskytu biotických škodlivých činiteľov v spojení s bojom proti nemu.

Milión ku miliónu

Odstěpný závod štátnych lesov v Námestove sa stará o 26-tisíc hektárov lesa, čo je 40 percent výmery Oravy. Jedným z výsledkov päťročného odchytu lykožrúta pomocou feromónových lapačov na tomto území je 1700 litrov nebezpečného drevokazného hmyzu. V jednom litri je 40-tisíc kusov. Po prepočítaní dostaneme neuveriteľné číslo 68 miliónov. Podľa optimistického odhadu by to mohlo byť len približne tridsať percent z celkovej populácie.

V roku 2008 oravskí lesníci odchytli v štátnych lesoch 23 miliónov kusov lykožrúta smrekového, v tomto roku „iba“ 8,38 milióna. Posledné im na to 2600 lapačov. Napriek klesajúcim číslam nie je dôvod na radosť.

„Škodca sa nekontrolovateľne šíri okolo zón so stupňom ochrany A,“ hovorí Jozef He-

Na týchto kopách ich je osem miliónov.

Pohreb lykožrúta

Z piatich oravských lesných správ previezli všetkých odchytých tohtoročných lykožrútov do Zákamenného. Na ich likvidáciu používajú obeň, ale pre tohtoročné suché počasie a obavy z požiaru zvolili radšej zakopanie do zeme. Ešte pred zahádzaním zemou ich posypali vápnom. Oravské lesy sa tak zbavili len časti hmyzu.

Pri zdôvodňovaní nebezpečnosti lykožrúta smrekového si Jozef Herud zobral na pomoc kalkulačku.

V prízračnom roku stíhne mať potomstvo trikrát. Jedna samička nakladie na jar 80 vajčiek. Z nich sa vyliahnú polovica samičiek. Týchto 40 samičiek nakladie každá po 80 vajčiek, z ktorých sa vyliahnú 3200 kusov lykožrúta. Polovica, teda 1600 je samičiek. V treťom rojení nakladú po 80 vajčiek, čo je 128-tisíc lykožrútov zavŕtaných pod kôru stromov. Stále hovoríme o kolobehu jedného roka a populácii, na začiatku ktorej bola jedna samička lykožrúta smrekového. Zdravý strom odolá útokú do tisíc kusov. Oslabený nezvládne ani polovicu. Na niektorých miestach stromy svoj boj prehrali.

MARTIN PAVELEK

rud, referent ochrany lesa Odstěpného závodu Námestovo. Patrí tam hlavne okolie Pilska a Babej hory. „Ďalším miestom sú Oravice a Habovka, kde sú lesy oslabené a ich majitelia nerobia opatrenia tak, ako by mali robiť.“

Súdny spor

Okolo A zón sú zóny so stupňom ochrany B. Tam by mala robiť opatrenia na zabránenie šírenia lykožrúta štátna ochrana prírody (ŠOP). „Minulý ani tento rok nerobili nič, napriek tomu, že im to prikazuje zákon.“ hovorí Herud. Podľa vzájomnej dohody za nich tieto práce robili štátne

lesy a ŠOP mala náklady preplatiť. „Za rok 2011 nám odmietli preplatiť 159-tisíc eur bez DPH, preto celá vec skončila na súde.“

Lesníci nesmú na týchto lokalitách používať chemické prostriedky. Napadnuté stromy treba nájsť a odkôrniť.

„Dnes je napadnutý tento strom, o dva dni ďalší,“ pokračuje Herud. Preto musia pracovníci chodiť do jedného porastu niekoľkokrát, čo zvyšuje náklady. „Musíme zasiahnuť, kým hmyz nevyletí. Spracovanie tým spôsobom, že strom vyrúbeme a vziať ho po celom Slovensku, nie je ochrana.“

Podnikatelia a živnostníci v lesnom hospodárstve protestovali v Lesníckom skanzene

Lesnícky skanzeň zažil po prvý raz od svojho založenia akciu, ktorá nebola sviatkom, ani oslavou lesníctva. V stredu 7. novembra sa tu na protestnom mítingu zišla približne stovka živnostníkov a podnikateľov v lesníctve.

Ako vždy, aj v tomto prípade išlo najmä o peniaze. Dodávateľom prác sa ne-

páčia nízke ceny ťažbových a pestovných prác, ktoré paradoxne sami navrhli vo verejnej súťaži podľa zákona o verejnom obstarávaní. Problematické sú podľa nich tiež zábezpeky pri verejných súťažiach, ktoré si v niektorých prípadoch závoď stanovníli vo výške aj 15.000 eur. Na druhú stranu boli aj OZ, ktoré vyžadovali zábez-

V októbri sa rozbehli dva projekty cezhraničnej spolupráce s maďarskými lesníkmi

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Budujeme partnerstvá

Zmysluplne využiť financie fondov EÚ na aktivity lesníkov majú za cieľ spoločné slovensko-maďarské projekty realizované na OZ Rimavská Sobota a OZ Kriváň.

Otvorenie projektu na OZ Kriváň

Spolupráca slovenských a maďarských štátnych lesníkov po niekoľkých rokoch prerástla do spoločného projektu určeného pre deti základných a stredných škôl. V nasledujúcich mesiacoch podnik LESY SR spolu s kolegami z maďarského EGERERDŐ Zrt. zorganizuje viacero súťaží, ktorých vyvrcholením bude výmenný zahraničný tematický pobyt „Štyri dni s lesníkom“ pre päť víťazných družstiev z každej krajiny. Cieľom projektu je priblížiť deťom a mládeži les a prácu lesníkov.

„Spoločný projekt Lesníci deťom (Erdészek a gyermekekért) má obzámiať deti aj dospelých s lesom ako súborom rastlín, živočíchov, prostredia a vzájomnými vzťahmi medzi nimi, s prácou lesníkov, s hospodárením v lesoch vo všetkých jeho etapách, s ťažbou a spracovaním dreva s využitím ekologických technológií.

Už na úvodnej konferencii bude vyhlásená literárno-výtvarná súťaž pre žiakov 2. - 4. ročníka základných škôl v okrese Rimavská Sobota a v meste Eger pod názvom „Les rozpráva...“. Všetky práce zverejnia organizátori na spoločnej internetovej stránke www.huskforchildren.eu, ktorá bude k dispozícii od 14. decembra.

Cezhraničný projekt slovenských a maďarských lesníkov zlepši život zveri v CHKO Poľana a Národnom parku Dunaj-Ipeľ

Druhý spoločný projekt je zameraný na starostlivosť o lesnú zver, ktorá v zime často trpí nedostatkom potravy a v lete pri dlhodobých suchách zasa nedostatkom vody. LESY SR preto v nasledujúcich mesiacoch zrekonštruujú na území CHKO Poľana viac ako tri desiatky studničiek, obnovia takmer 60 kilometrov lesných chodníkov pre zver a postaví 41 krmných zariadení pre zver. S týmito aj ďalšími aktivitami počíta medzinárodný projekt „Spoločne za zachovanie prírodných hodnôt na území Poľana a Börzsöny“, ktorý sa oficiálne začal 24. októbra úvodnou konferenciou v Detve.

Lesníci využili možnosť spolufinan-

Súčasťou webovej prezentácie bude od polovice januára aj náučný kvíz. Pre zúčastnené deti pravdepodobne najsledovanejšou časťou projektu bude vedomostná súťaž „Spoznaj les“, ktorá bude prebiehať od 01. 02. 2013 a vyvrcholí 22. 04. 2013 zápolením osemčlenných družstiev. Z tých odborná porota vyberie päť víťazných družstiev na Slovensku a päť v Maďarsku. Víťazné družstvá spolu so svojimi učiteľmi získavajú účasť na zahraničnom pobyte „Štyri dni s lesníkom“, ktoré sa uskutočnia v máji 2013 na Slovensku a v septembri 2013 v Maďarsku.

Projekt „Lesníci deťom“ je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ v rámci programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 – 2013. Celkový rozpočet projektu predstavuje 138 343,08 EUR z čoho 114 592,08 EUR pozostáva zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Koferencia v Rimavskej Sobote.

peku pri súťaži o rámcovú zmluvu vo výške iba 50 eur na jednu technológiu.

Súťaže o rámcové zmluvy, ktorých vyhodnotenie práve v týchto dňoch prebieha, boli pre zhromaždených podnikateľov celkovo problém. Filozofiu tohto verejného obstarávania sa prítomným pokúsila na mieste vysvetliť vedúca Odboru usmerňovania lesníckych činností Alena Ábelová. Skutočnosť, že podnik je povinný dodržiavať platnú legislatívu vrátane zákona o verejnom obstarávaní, pochopili pravdepodobne všetci. Väčší problém bol vysvetliť, že takto nastavené súťaže umožňujú zúčastniť sa tendrov o dodávku

prac aj menším firmám a živnostníkom a že podnik musí rešpektovať najnižšiu ponúknutú cenu, hoci niekedy je táto cena aj podľa našich prepočtov neúmerne nízka. Vylúčiť firmu zo súťaže z dôvodu extrémne nízkej ceny Úrad pre verejné obstarávanie nedovolí. A tak sa stane, že víťaz tendru napríklad neplní dohodnuté podmienky pri odvoze dreva alebo ani nenastúpi na rekonštrukciu sídla OZ v Leviciach.

Zástupcovia podnikateľov a živnostníkov sa medzičasom dohodli na stretnutí s vedením podniku. Je v záujme oboch strán, aby sa našla vzájomne akceptovateľná dohoda. Pokiaľ nie, podnik na to doplatí pravdepodobne nátlakovými akciami, ktoré protestujúci avizovali a tí zasa vypovedaním podpísaných zmlúv a náhradným riešením, ktoré zabezpečí kontinuitu lesníckych prác v podniku, nech už bude akékoľvek. Problémom na trhu v tomto segmente je totiž prebytok voľných kapacít, ktorý nutne pri poklese ťažieb z päť miliónov na súčasných 3,8 milióna kubíkov nastal.

-vr-

príkrmovania v zimných mesiacoch obmedziť. Novým zdrojom potravy pre lesnú zver by v budúcnosti mali byť okrem kŕmnych zariadení aj nové plodonosné dreviny jarabina a plané jablone, ktorých lesníci na Poľane vysadia 360 kusov.

Podobné opatrenia ako chystajú lesníci v CHKO Poľana plánujú aj ich kolegovia z Maďarska. V NPDI vybudujú 76 kŕmnych zariadení, 62 solníkov, 4 140 m priechodov pre zver, 18 379 m chodníkov

pre zver, vyhlbia 15 mokradí a kalísk a odstránia 22 744 m starých oplôtkov.

Projekt „Spoločne za zachovanie prírodných hodnôt na území Poľany a Börzsöny“ je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ v rámci programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 – 2013. Celkový rozpočet projektu predstavuje 737 363,50 EUR z čoho 614 313,77 EUR pozostáva zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Ďalšie info na: www.hungary-slovakia-cbc.eu

Rezignoval riaditeľ LESOV ČR Svatopluk Sýkora

Generálny riaditeľ štátneho podniku LESY ČR Svatopluk Sýkora rezignoval a svoj post opustí k 30. novembru. Dohodol sa na tom s ministrom poľnohospodárstva Petrom Bendlem. Sýkora (57) viedol štátny podnik od roku 2009

a pod jeho vedením vykazovali Lesy ČR mimoriadne priaznivé hospodárske výsledky. V minulom roku dosiahol podnik, ktorý obhospodaruje polovicu lesov ČR, rekordný zisk 5,27 miliardy českých korún (asi 211 miliónov eur). Lákadlom pre viacerých predstaviteľov štátnej moci v ČR tak môžu byť miliardy českých korún na účtoch podniku. Lesy ČR čelili v poslednom čase viacerým obvineniam z netransparentnosti a neehospodárneho nakladania s majetkom.

Rezignáciu odovzdal Sýkora ministrovi poľnohospodárstva Petru Bendlovi (ODS) v pondelok 12. novembra. „Dohovorili sme sa na tom, že pan generálny riaditeľ skončí k 30. listopadu a já tuto rezignaci přijal,“ informoval vo vysielaní spravodajskej televízie ČT24 minister Bendl. Či si rezignáciu priamo vyžiadal odmietol komentovať. Do ukončení výberového konania na nového generálneho riaditeľa českých štátnych lesov povedie podnik námestník generálneho riaditeľa.

Rekordné zisky Lesov ČR sú pod palbou kritiky spracovateľov dreva. Tí tvrdia, že podniku sa darí na ich úkor. Výhrady voči hospodáreniu firmy má aj Najvyšší kontrolný úrad ČR. Na jar NKÚ oznámil, že zistil porušenie zákona u dvoch verejných zákaziek. Lesy ČR závery NKÚ odmietli a podali na predstaviteľa úradu Jiřího Kalivodu trestné oznámenie.

-vr-

Lesy ČR

HV za 1. pololetí 2012: 3,286 miliardy korun

Hospodársky výsledok podniku Lesy ČR dosáhl v prvom pololetí letošného roku výše 3,286 miliardy korun. V praxi se jednoznačně potvrdil současným vedením vytčený cíl, že dosahování ekonomických výsledků v řádu miliard je pro podnik typu Lesy ČR standardem. „Těchto hospodářských výsledků Lesy ČR dosahují z 91 % svou hlavní činností - lesnickým hospodařením. Prodeje majetku nebo výnosy z finančních operací mají na HV podíl zanedbatelný: prodej majetku tvoří 3 %, podíl z finančních operací 6 %.

Úspěšné hospodaření Lesů ČR není v žádném případě na úkor kvalitní péče o les. Vydělané peníze podnik vrací zpět do lesa, do jeho pěstování a ochrany. Značné finanční prostředky věnuje i na správu drobných vodních toků, investice do lesní infrastruktury a na rozvoj veřejně prospěšných funkcí lesů jako například budování naučných stezek, turistických odpočívadel nebo ochrana přírody.

Lesy ČR kromě toho, že jsou i v současné složité ekonomické době výrazně ziskovým podnikem, nezávislým na státních dotacích, tak také jako řádný hospodář kumulují finanční disponibilní prostředky pro potřeby státního rozpočtu

a to v řádech několika miliard korun. Tyto prostředky navíc významně dále zhodnocují. Podíl na dosahování velmi dobrých hospodářských výsledků Lesů ČR má i uskutečněný restructuralizační program, v rámci kterého byly například zavede-

ny funkční postupy řízení podniku, přijat soubor opatření ke zvýšení efektivnosti podnikových procesů, zaváděny dosud chybějící kontrolingové nástroje centrálního plánování a řízení nákladů. Podnik trvale vyhodnocuje efekt zavedených mechanismů a procesů a pokračuje v jejich koncepčním rozvoji.

V roce 2011 Lesy ČR hospodařily nejlépe za celou dosavadní dvacetiletou historii podniku, když hospodářský výsledek před zdaněním dosáhl 5,275 miliardy korun. Výrazně zlepšené hospodaření Lesů ČR během posledních tří let se odráží i v celé řadě nezávislých hodnocení. Denní tisk například před několika dny informoval, že Lesy ČR patří mezi tři nejziskovější firmy v zemi. Poměr hrubého zisku k tržbám činil u Lesů ČR v roce 2011 rovných 45 %.

Zbyněk Boublík
Tiskový mluvčí Lesů ČR

Patnáctý sněm lesníků se věnoval využívání ekonomických dat v LH

V kongresovém sále SILVIA státního podniku LESY ČR v Hradci Králové se konal 18. října 2012 již XV. Sněm lesníků. Byl pořádán Českou lesnickou společností a Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem pod odbornou záštitou a s finančním přispěním Ministerstva zemědělství ČR, sekce lesního hospodářství. Název tématu jednání lesnického sněmu, kterého se účastnili lesníci z různých druhů vlastnictví lesů a lesnických a dřevařských společností byl „Způsob sběru a využívání ekonomických dat v lesním hospodářství“. Sněm zahájil Ing. Martin

Žižka, PhD. z MZe, moderoval jej ředitel ÚHÚL Brandýs nad Labem Ing. Jaromír Vašíček, CSc. Z jednání vybíráme:

Současný pracovník ÚHÚL Ing. Jiří Matějčík, CSc. hovořil o nutnosti vytvoření společného a sofistikovaného systému sběru dat, zpracování a ukládání informací o hospodaření s lesem jako obnovitelným přírodním zdrojem, využitelných pro hodnocení ekonomické situace hospodařících subjektů či ke sledování příspěvku lesů pro regionální rozvoj atd.

Ředitel pobočky ÚHÚL v Jablonci nad Nisou Ing. Roman Bystrický PhD. uvedl dva příklady využití díla oblastních plánů rozvoje lesů. Inventarizace lesní dopravní sítě a transportních segmentů a využití

Pohľad do sálu na časť účastníkov lesníckeho snemu.

týchto podkladů pro zlepšení její kvality a hustoty v rámci ČR. V optimální variantě zbývá dobudovat 12 500 km lesních cest, náklady se pohybují v nejlevnější variantě kolem 22 mld. Kč. Dalším příkladem jsou výsledky hodnocení potencionálního povodňového nebezpečí v povodích IV. řádu kde ohrožují lidská osídlení pod nimi především z hlediska povodňových rizik na základě dat OPRL, digitálního modelu terénu a dalších podkladů.

Ing. Jaromír Vašíček, CSc.
a Ing. Roman Bystrický, Phd.

Pracovník ÚHÚL Martin Polívka, Dis. hovořil o sběru a analýze dat pro tvorbu koncepce resortní dotační politiky z programu rozvoje venkova na léta 2014 – 2020. V rámci členské základny Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů proběhl dotazníkový průzkum. Témata se týkala například velikosti a technického vybavení podniku, lesnické infrastruktury, retenčních nádrží, zachování hospodářského souboru a MZD, dopadů volného vstupu do lesa a lesní pedagogiky. Velký převis žádostí vykazovala opatření lesnické infrastruktury a začíná být ne-

Ing. Jiří Matějček, CSc. při svém vystoupení.

zbytné ukazovat veřejnosti, že tradiční hospodaření v krajině je pro rozvoj venkova žádoucí a správné. Například v lesní pedagogice je nutno se věnovat i dospělým.

V dalším jednání zazněly tyto připomínky: Česká republika zaostává za většinou vyspělých evropských zemí v podílu přidané hodnoty na celkovém objemu zdrojů. Neexistuje strategie rozvoje lesnicko-dřevařského sektoru. Důsledkem absence hospodářské strategie je propad tuzemské výroby produktů na bázi dřeva. To představuje úbytek příjmů pro stát (v DPH ve stovkách milionů ročně), ztrátu příjmů podniků, zaměstnanců i živnostníků. Tím se nadále prohlubuje nedostupnost kvalifikovaných zaměstnanců a snižuje se kvalifikace do budoucna. Výrazně se také zbrzdil proces inovací a modernizací podniků.

Jaké jsou náměty ke změně? Přijmout program zvýšení konkurenceschopnosti lesnické-dřevařského sektoru jako součást konkurenceschopnosti ČR. (podpora inovací a využívání dřeva jako obnovitelné suroviny) Usilovat o zrovnoprávnění postavení podniků v rámci EU. (podpora a subvence v rámci EU a ČR)

Sektor dlouhodobě vytváří prostřednictvím soukromých subjektů pozitivní benefit státu. Soukromý lesnicko-dřevařský sektor se dnes nachází ve složitém ekonomickém stavu. Podnikatelé nepožadují podpory ze státního rozpočtu, ale vytvoření podnikatelského prostředí, v němž nebude docházet ke zneužívání dominantního postavení Lesů ČR. Lesy ČR byly založeny za účelem plnění veřejného zájmu, nikoliv primárně k vytváření zisku. Lesnictví a dřevařství tvoří přirozený segment, podporující rozvoj venkova.

V závěru semináře ředitel ÚHÚL Ing. Jaromír Vašíček, CSc. zdůraznil, že lesníci a zpracovatelé dřeva by se měli shodnout na společném postupu k posílení konkurenceschopnosti, neboť jejich rozštěpenost je diskvalifikuje v očích politiků a veřejnosti. Naše republika je na předním místě ve vývozu surového dříví, čímž se ztrácí příležitost k vytváření přidané hodnoty na našem území. Pro optimalizaci legislativy a příspěvků na hospodaření v lesích je nutný hlubší vhled do ekonomiky lesního hospodářství, a proto bychom se měli zabývat systematickým ekonomickým monitoringem. Musí ale být o něj zájem.

Připravil Jiří Junek

Ing. Martin Žilka, CSc. zahajuje lesnický sněm.

Aj lesníci sú hľadači pokladov alebo čo môže ukrývať les

Sitno - najvyšší vrch Štiavnického pohoria opradený mnohými bájami a povestami. Snáď tá najzaujímavejšia je o Sitnianskyh rytieroch pripravených pomôcť národu, keď mu bude najhoršie. Odohralo sa tam však aj veľa skutočných príbehov. O jeden z nich sa pričínili aj lesníci.

Píše sa rok 1944. Aj v týchto pohutých vojnových časoch sa v lesoch pracuje. Prebiehajú ťažobné práce – veď drevo je stále potrebné, dokonca sa stavajú lesné cesty. Nebolo to ináč ani v oblasti Sitna spravovanej Štátnou lesnou správou Svätý Antol, ktorej prednostom bol v tom čase, na stránkach časopisu Lesník v tomto roku viackrát spomínaný, František Papánek. V lete 1944 sa na južnej strane Sitna pokračovalo v stavaní lesnej cesty Preňčov – Cigánka – Počúvadelské jazero. Pri zemných prácach narazili v hĺbke asi 50 cm pod povrchom na väčší plochý kameň, ktorý bolo potrebné odstrániť. Pod kameňom ich čakalo prekvapenie,

Dobří ľudia ešte žijú

ktoré nikto nečakal – bronzový poklad, ako sa neskôr ukázalo. Boli ťažké nepokojné časy a s pokladom to mohlo dopadnúť všelijako. Vďaka Františkovi Papánkovi sa bronzový poklad uchoval, bol uložený na antolskej lesnej správe a po vojne, v roku 1946, ho sám odovzdal pracovníkovi Štátneho archeologického ústavu v Turčianskom sv. Martine. Poklad zo Sitna obsahoval 3 sekerky s lalokmi v tyle, 3 sekerky s tulajkou, 13 veľkých otvorených masívnych tordovaných kruhov, náhrdelník zložený z troch otvorených kruhov zdobených rytým ornamentom, sedlovitú sponu, torzá 3 okuliarovitých spôn, ihlu zo spony, 2 pásičkové náramky, 4 špirálové trubicové náramky, torzo okuliarovitej ozdoby, hladký masívny kotúč, zlomky dvoch veľkých miskovitých puklíc s uškom a s gombíkom, zlomky plechového vedierka, ku ktorému pravdepodobne patril aj zlomok tordovaného držadla, zlomky troch plechových mištičiek a 2 neformálne kusy cínu. Archeológovia nález zaradili do vrcholného obdobia bronzovej industrie (1200 – 800 rokov pred n. l.) a súvisí s pravekým osídlením rozsiahleho hradiska, založeného a vybudovaného na temene Sitna ľudstvom populnicových polí. V súčasnosti je uchovávaný v Archeologickom múzeu Slovenského národného múzea v Bratislave, ktoré ho zapožičalo na výstavu „Šesť zastavení v živote profesora Papánka a Technickej univerzity vo Zvolene“, ktorú si návštevníci, aj s bronzovým pokladom, môžu pozrieť v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene do konca novembra.

Naše lesy sú krásne, ale mnohokrát aj desivé a tajomné. Koľko tajomstiev a prevapení ešte ukrývajú? Určite nespočetné množstvo. Možno sa aj v budúcnosti podarí lesníkom objaviť ďalší poklad, ktorý zapadne do chýbajúcej časti mozaiky nielen slovenskej histórie.

Mária Rošková,
Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Drahí poľovníci priatelia, chcel by som sa s Vami podeliť s jedným veľmi krásnym zážitkom. Na 6. októbra 2012 nás pozval priateľ a funkcionár PZ Svätajánska dolina – dobrý človek Valent jancí, na slávnostné posvätenie a odhalenie pamätnej tabule zosnulým poľovníkom a lesníkom Svätajánskej doliny. Spoločne s kolegom Ing. Erikom Petrikovičom z Múzea vo Svätom Antone sme pozvanie prijali a neľutovali sme. Máme to šťastie, že už veľa rokov Valenta poznáme. Spolupracujeme s ním aj so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši mnoho rokov a spolu sme už realizovali mnohé poľovnícke výstavy a expozície: v Nitre, Bratislave, Leviciach, v Tatranskej Javorine, na Sitne, v Liptovskom Mikuláši, vo Svätom Antone,...ap. My, ktorí pracujeme v múzeu, si viac ako ostatní uvedomujeme, že históriu vlastne píšeme každý deň – a teda aj odhalením pamätnej tabule, písala PZ Svätajánska dolina históriu a nielen svoju, ale i celého regiónu, či Slovenska. Práve dnes, keď sa nám snažia niektoré médiá i niektorí „mocní“ tohto sveta poprekrúcať rebríčky hodnôt – ukazujú nám ako hrdinov ľudí, ktorí nič nedokázali - akurát dokážu arogantne a vulgárne vystupovať (česť výnimkám), chcú nás pomýliť, že na prvom mieste musia byť zisky a propagujú ľudské násilie - práve v týchto časoch, si ešte viac, ako inokedy, vážime skutočných dobrých ľudí, akými sú aj skromní, ale pracovití poľovníci, lesníci a lesní pracovníci, ktorí vstupujú do prírody s pokorou a úctou. Oni nepotrebujú aby o nich písali, alebo vysielali – oni prirodzene tvoria skutočné hodnoty. Ozajstní poľovníci sú ľudia s dobrým srdcom a majstri viacerých odborností a zručností. Svojím spôsobom sú to veľkí umelci: je skutočné umenie - aj zachovať prírodu pre budúce generácie, aj využiť bohatstvo ktoré nám dáva v podobe zveri. Slovenské poľovníctvo je vo svete uznávané a vysoko hodnotené a to nielen kvôli

Stanišovskej jaskyni. Nádherne počasie, krásne miesto v tieni lesa nad priehľadným potokom, nádherne stvárnený drevený kríž i tabuľa, fanfáry lesných rohov, čačina, čestná stráž, slávnostné ohne, uniformovaní poľovníci so zálomkami, poézia, piesne, slová vďaka a úcty, posvätenie v rámci ekumenickej Bohoslužby – to všetko umocňovalo nezabudnuteľné chvíle. Predseda PZ Svätajánska dolina Radovan Sokol podrobne oboznámil prítomných o histórii, významných osobnostiach i medziníoch miestnej poľovníckej organizácie. Väčšina prítomných poznala osobne vzácných ľudí, ktorých mená boli prečítané. I takýmto spôsobom sme si spomenuli na ich životy zasvätené zveľadovaniu prírody. Dnes už žiaľ nie sú medzi nami, no aj takto sme im vyjadrili vďaka. Predseda Klubu histórie slovenského poľovníctva pri SPZ - RNDr. Štefan Šramka vyjadril v mene klubu i SPZ obdiv nad vytvorením pamätného spomienkového miesta. Veru - dobrí ľudia ešte žijú a vďaka nim a pamätnej tabuli, ktorú sprístupnili, budú s nami ešte dlho aj už nežijúci vzácní ľudia, ktorí rozvíjali a zveľadovali naše poľovníctvo ešte pred nami. Toto spomienkové miesto bude hovoriť aj tým, čo prídu po nás, že nám nebol ľahostajný osud našej prírody, kultúry a krajiny, že sme si dokázali uctiť ozajstných poľovníkov, ktorí si to zaslúžia. Aj osobne si vážim, že som mohol byť pri tom.

Marian Číž
Foto: Juraj Záborský

Zo zbierok lesníckeho fondu múzea

Na Slovensku sa nachádza veľké množstvo lesníckych stavieb a nehnuteľností, ktoré by mohli – keby vedeli – rozprávať o udalostiach spätých s ťažbou, dopravou a spracovaním dreva v dlhej histórii lesníctva. Za starými múrmi mnohých z nich sa s najväčšou pravdepodobnosťou ukrýva ešte veľa predmetov, ktoré dokumentujú spôsob práce a života drevorubačov a ich kultúru. V rámci tohtoročnej akvizície sa múzeu podarilo získať svojho druhu ojedinelý predmet, aký zatiaľ v múzeu zastúpený nebol. Predmet našiel Ing. Vojtech Ilčík v budove Lesnej správy Sihla. Ide o transportné nosidlá, ktoré sa, podľa jeho slov používali na odnos zraneného drevorubača a ktoré sme na základe jeho ponuky mohli zaradiť do lesníckeho fondu. Nosidlá tvorí drevený rám z bukoveho dreva stiahnutý kovovými lištami, v ktorom je natiiahnuté hrubé konopné plátno upevnené koženými remienkami. Krátke bočné strany nosidiel spájajú krátke traky, ktoré bránili v posune zraneného.

Akvizícia tohto predmetu pripomína náročnosť a riziko, aké v minulosti aj dnes – napriek modernej technike – sprevádza prácu v lese. Zároveň evokuje problematiku zdravotnej starostlivosti o drevorubačov, resp. jej historický vývoj a úroveň.

Systém starostlivosti o zdravie drevorubačov sa v priebehu storočí tvoril pomaly a súvisel s celkovým postojom feudálnej spoločnosti k zdravotníctvu, s úroveňou medicínskej vedy a len s pozvoľna sa presadzujúcim presvedčením, že zdravotná starostlivosť má byť prístupná všetkým vrstvám spoločnosti.

Stredoslovenské baníctvo, v lone ktorého sa rodilo lesníctvo ako samostatná hospodárska oblasť, organizovalo v prvom rade zdravotnú starostlivosť pre ťažko pracujúcich baníkov. Úrazy alebo trvalé následky ťažkej práce pod zemou boli trpkou súčasťou života baníkov. Nielen v monarchii, ale na celom svete patrilo a patrí baníctvo medzi najťažšie, život a zdravie ohrozujúce povolanie. No systém zdravotnej starostlivosti sa tvoril len veľmi pomaly.

Začiatkom novoveku bol v stredoslovenskej banskej oblasti ustanovený osobitný banský lekár, ktorý musel zvládnuť liečenie baníkov v celej oblasti. Mestá obsadzovali úrad mestského lekára – fyzikusa

a neskôr aj chirurga – ráhnojiča a pre celkový nedostatok lekárov a financií bývala táto funkcia v prípade stredoslovenských banských miest kumulovaná s funkciou banského lekára všetkých troch banských komôr sídliačich v Kremnici, Banskej Štiavnici a Banskej Bystrici. Banský lekár sa staral o baníkov, robotníkov v hutách a stupách a úradníkov komory, personál lesných správ, lesných robotníkov a uhliarov.

K výraznejšej zmene situácie na poli zdravotníctva významne prispela až doba osvietenského absolutizmu a reformy Márie Terézie a Jozefa II. V 18. storočí začal rásť počet lekárov a zdravotníckeho personálu, ku ktorému patrili aj lekárnici, chirurgovia-ráhnojiči a kúpeľníci. V priebehu reforiem sa postupne zotrel rozdiel medzi lekármi a chirurgami-ráhnojičmi, ktorých práca mala dlho remeselný charakter. Súčasne rástla kvalita ich odbornej prípravy.

Vo funkcii lekárov komory pôsobil viacero významných osobností. Medzi nich patrili aj lekár a spisovateľ Karol Zechenter Laskomerský, ktorý pôsobil aj v Brezne a neskôr v Kremnici. Vo svojom životopisnom diele Päťdesiat rokov slovenského života okrem iného spomína i na tvrdé životné podmienky drevorubačov na Horehroní. Ťažba, približovanie, pltenie, splavovanie dreva, to všetko boli náročné úkony, pri ktorých hrozil úraz. Laskomerský opisuje šikovnosť robotníkov, ktorí často len o vlások unikli smrti, pred ktorou však nemali strach. Viera v posmrtný život, v ktorom... *buď bez trápenia a namáhania sa kláty hľadko rizňovať, drevo štiepať, šindle párať...* im pomáhala znášať ťažkosti reálneho života. Ten však niekedy prinášal skutočne veľké tragédie, aká sa napríklad stala v druhej polovici 19. storočia na tajchu Kle-

mentka. Laskomerský píše:

Drevo plavili Kamenistým potokom do Čierneho Hronca. Tu sme ešte našli stopy pohromy, akú narobila potopa pretrhnutím Klimentovho tajchu zjari pri veľkých plúštiach. Práve v ten čas, keď vznikla tá potopa, bolo tu mnoho ľudu zamestnaného plavačkou. Tu, pravda, i nocovali, a tak rozložení na brehu potoka v kolíbách, náhle boli prevrpení vodou, že nestačiac ubehnúť, vírom zachytení vo vodách, medzi štiepami boli zadusení. Ak sa dobre pamätám,

zahynulo ich do šestnást, najviac mládež, dievčatá. Jeden šuhaj, zachytený drevami a vodou, bol divným spôsobom zachovaný. Štiepy, zastavené vo veľkom množstve na prekážajúcich skalách, tlačené vodou, sa vypreli a šuhaja vyzdvihli na povrch, kade on potom z polena na poleno skackajúc dostal sa s menšími úrazmi na breh.

Chorobnosť drevorubačov zvyšovala drina v zime a mraze, v ktorej Handelec... *zbavený podľa jeho mienky zavadzajúcich mu šiat, sa potí, kvapky mu takmer mrznú, a ostrý vietor často so snehom šibe mu rozohriate obnažené križe.* Drevorubačov trápil úsad, svrab, súvisiaci s nízkou úrovňou hygieny, ohrozovala ich divá zver a infekčné choroby, ktorých epidémie boli najväčším postrachom tej doby. Lekár, ktorý svoju robotu vykonával zodpovedne, nemal ľahký život a sám často bojoval s chorobami z vyčerpania.

Spomienky na ľudí, ktorí nechali v horách svoje zdravie i život sú súčasťou novembrových dní viac ako inokedy. Viac ako inokedy si uvedomujeme, že úraz a riziko straty života boli a stále sú pri práci v lese skutočne reálnou hrozbou. Potvrdzujú to aj staré drevené transportné nosidlá z Lesnej správy Sihla a my aj touto formou ďakujeme za možnosť zaradiť ich do lesníckeho fondu múzea.

Mgr. Tatiana Figurová, LDM Zvolen

Zdroj:

- Lucia Krchnáková, Zdravotnícka starostlivosť o baníkov v stredoslovenskej banskej oblasti (so zameraním na pôsobenie a prínos Jána Juraja Foffingera), Zborník Montánna história, roč. 3, 2010
- G. Z. Laskomerský, Päťdesiat rokov slovenského života
- Za spoluprácu ďakujem Ing. Márie Roškovej, LDM Zvolen

Prečo mám rada les

Víťazom tohtoročnej súťaže DREVORUBAČ 2012, konanej v dňoch 2. – 4. augusta v amfiteátri na brehu Oravskej priehrady v Námestove, blahoželala ako jediná žena medzi samými mužmi príjemná dáma – starostka obce Oravská Lesná a poslankyňa Národnej rady SR Viera Mazúrová. Na otázku prečo má rada les a prečo sa objavila na tomto podujatí nám odpovedala:

„Ako rodáčka z lesnatej Hornej Oravy mám citovo k lesom veľmi blízko. K láske k prírode ma vychovávali moji rodičia, lesy a príroda celkove patrí k môjmu životu. V rodine máme jedného lesníka. V lese nachádzam balzam na dušu. Na drevorubačské súťaže sa chodím pozerať pravidelne. Privítala som lesnícku akciu – snahu lesníkov OZ Námestovo o zá-

pis do slovenskej knihy rekordov. Mohol sa na ňom podieľať každý návštevník súťaží DREVORUBAČ 2012 naberaním čo najväčšieho množstva lykožrútov. Tieto chrobáky pri premožení kántria aj naše oravské lesy. Fandím lesníkom v ich boji proti lykožrútom, podporujem ich, aj keď nie som členkou patričného parlamentného výboru. Myslím si, že pravými ochrancami prírody a lesa sú lesníci. A čo hovorím na výsledky tohtoročných drevorubačských súťaží? Som hrdá na to, že na prvých miestach sa okrem jedného účastníka z Moravy umiestnili samí Oravci, absolventi Strednej lesníckej školy v Tvrdošíne.“

Jiří Junek

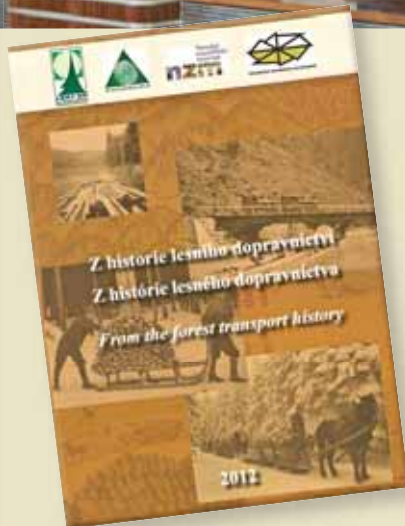

Konferencia Z histórie lesného dopravníctva

Problematika približovania a dopravy dreva je v dejinách lesníctva jednou z najzaujímavejších oblastí. Dômyselné spôsoby a technické zariadenia, ktoré počas stáročí lesníci vymysleli, ich používanie, neustála inovácia a nezastaviteľný pokrok v spôsoboch dopravy dreva stále pútajú pozornosť odborníkov i laikov. Tento rok, keď si pripomíname 85. výročie vzniku slovenského lesníckeho múzejníctva, spojila táto téma dve, už dlhšiu dobu spolupracujúce organizácie – Národné zemédělské múzeum v Prahe a naše Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene, ktoré iniciovali prípravu medzinárodnej konferencie pod názvom Z histórie lesného dopravníctva. K spolupráci prizvali Technickú univerzitu vo

Účastníom konferencie sa prihovorili dekan LF doc. Dr. Ing. Viliam Pichler a rozvojovo-technický riaditeľ LESY SR š. p. Ing. Jozef Spevár.

Zborník z konferencie.

muzea v Prahe a Tatiana Figurová z LDM Zvolene.

Program konferencie tvorili tri dni – z nich dva dni boli plné prednášok a jeden deň bol obsahovo vyplnený odbornou exkurziou do Lesníckeho skanzenu v Čiernom Balogu, v ktorom boli pripravené praktické ukážky transportu dreva.

V prednáškovej miestnosti odzneli referáty v piatich tematických okruhoch: Sprístupňovanie lesov z historického pohľadu, Plavenie dreva a plnctvo, Technológie sústreďovania dreva – ručné, animálnou silou, gravitačné sústreďovanie, Technika v doprave dreva – lesné železnice, automobilová doprava, traktorové technológie, lesnícke lanovky, vzdušná doprava a nakoniec Významné osobnosti v lesnom dopravníctve.

Časové rozpätie referátov bolo široké – od 16. storočia, ku ktorému sa napríklad viaže vznik Horných hrablí v Banskej Bystrici, cez problematiku lesných železníc - ktorých zlatý vek môžeme ohraničiť koncom 19. storočia a prvou polovicou 20. storočia - po búrlivý

rozvoj lesnej techniky založený na československej vedecko - výskumnej základni minulého storočia. Časť príspevkov pripomenula auditóriu významné osobnosti slovenského a českého lesníctva či lokality, ktoré patria, pokiaľ ide o dejiny lesníctva k tým najzaujímavejším – Horehronie, Staré Hory či Rakytovo. Tu totiž dodnes môžeme nájsť i materiálne pamiatky na intenzívnu lesnícku činnosť v minulosti. Poslucháčov zaujali aj návraty do minulosti v podobe rekonštrukčných plavieb pltníkov, tak, ako ich uskutočnili českí kolegovia na rieke Vl-

tave a ďalšie a ďalšie témy. Prezentačný priestor dostali aj informácie o zastúpení lesníckych zbierkových predmetov a archíválií vo fondoch slovenských a českých múzeí a archívov.

Spolu odznelo na konferencii 25 referátov. Účastníci ich dostali hneď v úvode aj v textovej forme vďaka zborníku, ktorý v predstihu vydalo NZM v Prahe s editorkou Šárkou Steinovou. Z českej strany sa prezentovali najmä pracovníci múzeí a archívov, zamestnanci lesníckych subjektov, výskumných ústavov a publicistov. Zo slovenskej strany si poslucháči mohli vypočúť príspevky pracovníkov i študentov vysokého lesníckeho školstva, archívov a múzeí, pracovníkov lesníckych subjektov i súkromných bádateľov. V rámci diskusie dostal aktuálne priestor aj koreferát pripomínajúci významné slovenské osobnosti z oblasti vývoja lesnej dopravnej techniky. Realizáciu konferencie využili okrem prihlásených účastníkov aj študenti Technickej univerzity vo Zvolene, ktorí sa v hojnom počte zúčastnili aj už spomínanej exkurzie v Lesníckom skanzene.

Zaujímavým dňom konferencie bola určite exkurzia do Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline. Už preprava Čiernohronsou železničkou priblížila zúčastneným časť lesníckej histórie z oblasti Čierneho Balogu. Pri zastávke, na lokalite Šanské, bola pripravená ukážka

Približovanie dreva koňom. ↗

Cestou do lesníckeho skanzenu.

Zvolene, v ktorej priestoroch sa konferencia 24. – 26. októbra 2012 uskutočnila a to pod odbornou garanciou prof. Valérie Messingerovej, prodekanke LF TU Zvolen, prof. Ivana Ročka z Českej zemédělskej univerzity v Prahe a Petra Fencľa z Národného zemédělského muzea v Prahe. Organizačnými garantkami konferencie boli Šárka Steinová, poverená riaditeľka Národného zemédělského

Lanovka Larix Lamako. ↗

Wildlife

Nová kniha pre poľovníkov

Ukážka približovanie dreva volským záprahom.

nakladania ihličnatej guľatiny, z nákladného automobilu Liaz, na vagóny úzkokoľajnej železnice. Cestujúci si mohli vyskúšať aj ručné nakladanie metrových polien. Vagóny s drevom boli pripojené do súpravy a spolu s osobnými dopravnými do Lesníckeho skanzenu. Za LESY SR, š.p. účastníkov privítal rozvojovo - technický riaditeľ Jozef Spevár a za OZ Čierny Balog vedúci výrobnú – technického úseku Miroslav Pepich. Vedúci strediska lesníckeho skanzenu Boris Pekarovič oboznámil prítomných s históriou skanzenu, podal bližšiu informáciu o jednotlivých zastávkach a tiež o návštevnosti. V druhej časti programu pripravili organizátori zaujímavé ukážky transportu dreva od historicky najstarších spôsobov približovania, napríklad volským záprahom,

Suchá ríža.

koňmi, lanovkou Lasso – Cabel, suchou rizňou, až po najmodernejšie mechanizačné prostriedky zastúpené lanovkou Larix Lamako. Cestou po skanzene bolo možno vidieť aj exponáty približovacích prostriedkov - Lanovku KSK- 16, ŠLKT 81, pásové traktory TDT a vrtuľník. Okrem pripravených ukážok si účastníci prezreli Symbolický cintorín, hájovňu a drevený kostolík. Unavení, ale spokojní sa vracali v podvečerných hodinách do Zvolena.

Tatiana Figurová, Milan Longauer
LDM Zvolen
Foto: Ivan Hanula

V barokovom klenote bývalého bulharského cára Ferdinanda Coburga, v kaštieli Sv. Anton sprístupnili verejnosti knihu Wildlife, čo vo voľnom preklade znamená život v divočine, alebo život poľovnej zveri.

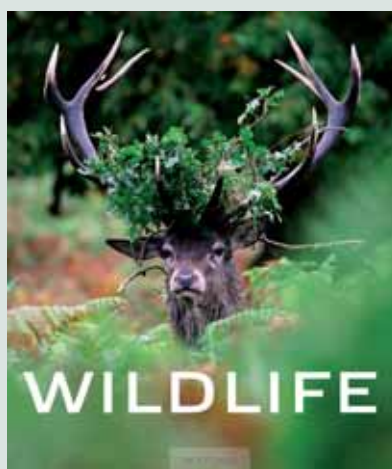
Novú unikátnu obrazovú knihu o živote divo žijúcich poľovných zvierat slávnostne "pokrstil" Imrich Šuba, viceprezident Slovenského poľovníckeho zväzu.

S myšlienkou vytvoriť takúto nezvyčajnú publikáciu prišiel jej zostavovateľ a známy fotopublicista Vladimír Barta junior, ktorý vyzval najlepších slovenských fotografov špecializujúcich sa na fotolov zvierat žijúcich voľne v stredo európskej prírode. Výzvu prijalo až 33 špičkových fotografov, ktorí do renomovaného vydavateľstva AB ART press, zameraného na tvorbu a vydávanie pôvodných slovenských obrazových publikácií poslali svoje najkrajšie a najvydarenejšie reportážne i dokumentárne fotografie. Sú to: Michal Babnič, Ivan Bitala, Milan Čierny, Maroš Detko, Matej Dobák, Tomáš Ďuroška, Ladislav Dzivjak, Martin Farkaš, Jozef Ferenc, Peter Fodor, Milan Fuňák, Ivan Godál, Stanislav Harvančík, Martin Hodoň, Ivan Holíč, Marián Jamrich, Peter Jurík, Dominik Kalata, Milan Kánya, Dušan Majerník, Vladimír Michalec, Filip Mrocek, Jakub Mrocek, Radimír Siklienka, Eduard Tatay, Martin Šabík, Jozef Šabo, Ivan Teplan, Vladimír Vician, Marián Zábajník, Marian Zelina, Miroslav Zumrík, Matej Žiak

Úžasné fotky z nepoznaného života našich poľovných zvierat otextoval Peter Urban, uznávaný zoológ z Univerzity Mateja Bela. Na vydaní knihy sa podieľala Martina Bárťová, ktorá ju svojmu bratovi pomohla zostaviť a redakčne pripraviť do tlače. Zo spolupráce tohto tvorivého tímu sa zrodila skvelá kniha, aká ešte na Slovensku, a ako pri uvedení knihy prezradil Jiří Kasina, šéfredaktor uznávaného poľovníckeho časopisu Myslivost, ani v Česku doteraz nevyšla.

Autori zdokumentovali pozoruhodný a človeku nepoznaný život medvedov,

vlkov, rysov, líšok, srnčej, jelenej i diviačej zveri. Nemohli zabudnúť ani na našich najväčších cicavcov – zubrov, ale aj muflónov, danielov, aj drobných zvierat. Bohato je zastúpená aj vtáčia ríša vrátane kráľov našich výšin, orla skalného a orla kráľovského, sokola, ďalej rôzne druhy sov a sovičiek, ale aj spevavého vtáctva. V nádhernej knihe Wildlife nechýbajú ani nepoľovné zvieratá ako obožiteľní-

ky, a tiež najznámejší zástupcovia hmyzej čelade.

Unikátne fotografie, poľovných zvierat, uverejnené v tejto vydarenej publikácii, sú dielom dlhoročného a trpezlivého vyčkávania fotografov na ten najvhodnejší okamih, kedy treba stlačiť fotoaparátu aby vznikol záber, ktorý sa už nikdy viac nemusí opakovať. Za každou fotkou sú desiatky hodín sústredenej pozorovania života poľovných zvierat. Keď budete listovať v tejto krásnej prírodnej kronike oceníte nielen prácu jej autorov, ale potešíte sa aj pohľadom na život tých tvorov, ktoré roky vedľa nás žijú a my ich život niekedy aj málo poznáme.

Sprevodné slovo odborníka zoológa, ktoré dopĺňajú vydaté fotografické snímky, pútavým spôsobom priblíži tieto zvieratá aj malým čitateľom, našim deťom a iste zaseje do ich srdiečok zrno citového vzťahu nielen k poľovníctvu ale aj ako týchto často civilizáciou ohrozených obyvateľov našej prírody chrániť.

Kniha Vladimír Barta a kolektív: Wildlife má tvrdú väzbu, veľký formát, 224 strán, 185 krásnych fotografií, texty v slovenčine, angličtine, češtine, nemčine, ruštine, poľštine. "Krstný otec" novej publikácie Imrich Šuba prezradil, že Wildlife bude nominovaná na medzinárodnú súťaž poľovníckych kníh.

Publikáciu Vladimír Barta ml. a kolektív Wildlife, nominovalo vydavateľstvo AB ART press, aj na svetovú knižnú výstavu do Frankfurtu nad Mohanom, ktorá bude v novembri tohto roku. Je predpoklad, že aj tu v silnej konkurencii krásnych kníh z celého sveta bude dobre reprezentovať Slovenskú republiku.

Lesné železnice na Slovensku

„železničky v kocke“

Od jazdy posledného vlaku Čiernohronskej lesnej železnice plno naloženého kmeňmi vyťaženého dreva uplynulo už takmer 40 rokov. Postupne, ale isto, odchádzajú lesné železnice na Slovensku do zabudnutia.

Ing. Dušan Lichner, CSc. zo Žilinskej univerzity, v minulosti z Vysokej školy dopravnej, mnoho rokov skúma staré slovenské lesné železnice. Výsledkom jeho hľadania a skúmania je knižička s názvom „Lesné železnice na Slovensku“. Na 234 stranách podáva informácie o vzniku, výstavbe a o riadení vlakovej dopravy na tých najväčších lesných železničiach na území nášho malého, ale vždy pekného a hlbokými lesmi obdareného, Slovenska. Je to teda súbor informácií o dobe, keď bolo možné počuť medzi vetvami smrekov a jedlí prenikavý hvizd píšťaly parnej mašinky, ktorá sa ponáhľala so svojimi vagónmi do hlbokkej doliny za novými kubíkmi vyťaženého dreva. Je to publikácia o malých železničkách v kocke.

Zachovať trvalú spomienku na lesné železnice na Slovensku znamená prejav úcty k práci, technickej vyspelosti a remeselníckej zručnosti našich starých otcov a dedov, ktorí aj keď boli jednoduchí ľudia, no s bohatými skúsenosťami dokázali takéto diela vytvoriť a prevádzkovať.

Postaviť železnicu je aj v dnešnej modernej dobe ťažké, v časoch, keď sa stavali lesné železnice to bolo ešte ťažšie. Ľudia museli mať veľmi dobré dôvody na ich výstavbu. Čo viedlo v masovej výstavbe lesných železníc na Slovenku?

Otvorením prevádzky na celej

Žarnovická lesná železnica.

trati Košicko - bohumínskej železnice z Košíc až do Bohumína a na Uhorskej severnej železnici zo Salgótarjánu cez Lučenec, Zvolen, Kremnicu až do Vrútok v roku 1872, sa podstatne zmenil život obyvateľov miest a obcí vtedajšieho horného Uhorska, dnešného severného a stredného Slovenska, ktoré ležali priamo na tratiach alebo v blízkosti spomenutých železníc. Železnica, ako výkonný systém hromadnej dopravy tovaru a osôb už v priebehu prvých dvoch rokov od otvorenia prevádzky ukázala všetkým obchodníkom a podnikateľom tak svoje výhody ako aj svoje nedostatky. Jednoznačne možno konštatovať, že v tom čase jej výhody vysoko prevýšili jej nedostatky. V mestách sa začal rýchlo rozvíjať obchod, priemysel a remeselná výroba. Podstatne sa skrátila doba prepravy základných surovín z miesta ťažby na miesto výroby konečného výrobku.

V mestách a obciach, ktoré sa nachádzali v lone hlbokých lesov bohatých na kvalitnú drevnú hmotu alebo v oblastiach s výdatnými ložiskami uhlia, železných rúd a ďalších nerastov, obchodníci a podnikatelia veľmi rýchlo zistili, že železnicu možno s úspechom využiť aj na prepravu vyťažených substrátov z miesta ťažby na miesto ďalšieho spracovania.

V oblasti lesného hospodárstva a rozvíjajúceho sa drevospracujúceho priemyslu sa jednalo o prepravu vyťaženej drevnej hmoty z oblasti ťažby na miesto jej ďalšieho spracovania. t. j. na pílu alebo do firmy na výrobu nábytku či súčastí konštrukcií drevených stavieb. Podnikatelia povzbudení myšlienkou rýchleho rozvoja výroby a obchodu začali vkladať značné finančné prostriedky do výstavby tratí a parku dráhových vozidiel špeciálnych železníc, ktoré zostali v pamäti tisícov obyvateľov Slovenska ako lesné železnice.

Jednou zo špeciálnych požiadaviek na lesnú železnicu bola nutnosť priviesť jej trať čo najbližšie k miestu ťažby drevnej hmoty. To si v absolútnej väčšine prípadov vyžadovalo viesť trať lesnej železnice v členitom horskom teréne a prispôbiť jej trasu náročným sklonovým a smerovým podmienkam.

Koľko lesných železníc sa postavilo na Slovensku?

Na území dnešného Slovenska sa postavilo v priebehu posledného de-

Čiernohronskej železnice.

Saucko - oravská lesná železnica.

saťročia 19. a v prvých troch desaťoch 20. storočia viac ako 300 km tratí lesných železníc.

Dĺžka hlavných tratí prvých lesných železníc nebola väčšia ako 20 kilometrov. Tak ako sa vzdalovalo miesto ťažby drevnej hmoty od pily či drevospracujúceho podniku, tak sa predlžovali aj traťové úseky lesných železníc. V snahe postupne zvyšovať prepravované množstvo vyťaženej drevnej hmoty začali majitelia píl a lesov ako aj obchodníci s výrobkami z dreva uvažovať o zavedení parnej trakcie a o zavedení vozňov s možnosťou vyššieho zaťaženia aj na lesných železničiach. Do konca tridsiatych rokov 20. storočia bolo na území dnešného Slovenska postavených takmer 40 lesných železníc. Niektoré z nich mali pomerne krátke obdobie prevádzky a preto sa o nich zachovalo len málo informácií.

Čo spôsobilo, že lesné železnice prestali byť atraktívne?

Nástup nových výkonných nákladných automobilov na cesty Československej republiky na začiatku 50-tych rokov 20. storočia znamenal začiatok konca takmer šesť desaťoch trvajúcich zlatých časov lesných železníc na Slovensku.

Lesné železnice sa nazývajú aj úzkorozchodné. Prečo sa v lesoch stavali železnice s takýmto rozchodom?

Využitie trate s koľajou s normálnym rozchodom, t. j. s rozchodom 1 435 mm pre potreby lesnej železnice nebolo možné vzhľadom na vysoké finančné náklady potrebné pri úprave terénu, čo stavitelia museli vziať do úvahy. Po preskúmaní viacerých návrhov na rozchod koľaje trate lesnej železnice tak zo strany podnikateľov, majiteľov lesov a píl, ako aj zo strany zástupcov stavebných firiem, bolo rozhodnuté, že koľaje tratí lesnej železnice budú mať

rozchod menší ako je rozchod normálny. Trate lesných železníc sa začali stavať s tzv. úzkym rozchodom koľaje, čím sa všetky tieto železnice na Slovensku zaradili do skupiny tzv. úzkorozchodných železníc. Pre optimálne využitie lesnej železnice aj vzhľadom na výšku finančných nákladov na výstavbu jedného kilometra trate a na predpokladaný prepravný objem drevnej hmoty sa ukázal ako najvhodnejší rozchod koľaje 760 mm. Jednalo sa o tzv. bosniánsky rozchod, ktorý sa s úspechom využíval na vojenských poľných železničiach v Bosne pred a počas prvej svetovej vojny.

Aké lokomotívy a aké vozne sa používali na lesných železničiach?

Na pohon vlakových súprav s vyťaženým drevom sa spočiatku využívala sila ťažných zvierat, koní či volov. Veľmi skoro sa začali používať parné rušne.

Na slovenských lesných železničiach našli široké uplatnenie parné rušne od takých výrobcov ako bola továreň Magyar Királyi Alamyvasutak Gépgyára z Budapešti alebo nemecké firmy Orenstein & Koppel a Krauss Maffai. Na konci 20-tych rokov 20. storočia rozšírili park hnacích dráhových vozidiel slovenských lesných železníc aj parné rušne od firmy Českomoravská Kolben Daněk.

Na začiatku 60-tych rokov 20. storočia pribudli do parku hnacích dráhových vozidiel lesných železníc aj dieselhydraulické rušne od maďarského výrobcu RÁBA. Posun v dopravniach, staniciach, výhybniach a na nákladiskách lesných železníc zabezpečovali malé dielelektrické rušne od firmy GEBUS.

Park osobných a nákladných vozňov slovenských lesných železníc tvorili výrobky od viacerých firiem. Niektoré vozne si vyrobili zamest-

nanci lesnej železnice vo vlastných dielňach úpravou poškodených alebo vyradených vozňov.

Koľko rokov sa venujete histórii lesných železníc?

História vzniku, výstavby a obdobia prevádzky lesných železníc na Slovensku sú predmetom môjho záujmu už viac ako 30 rokov. Nevynechám ani jednu príležitosť. Pokiaľ mám možnosť, navštevujem podujatia, stretnutia pamätníkov, železničiarov na dôchodku či niekdajších lesníkov, aby som sa zaujímal o lesné železnice, o písomné či obrazové dokumenty o ich existencii. Lesné železnice na Slovensku, ich história výstavby a obdobia prevádzky sú aj dnes pre mňa trvalým magnetom, ktorý ma priťahuje a núti pátrať po informáciách o nich tak v písanej či v obrazovej forme.

Ako sa môžu naši čitatelia dostať k vašej najnovšej publikácii Lesné železnice na Slovensku?

Moju dlhoročnú snahu vydať knižnú publikáciu **Lesné železnice na Slovensku** podporili LESY SR v roku 2012 predovšetkým finančným príspevkom. To mi umožnilo vydať túto knižnú publikáciu, aj keď len v obmedzenom množstve. Je preto pochopiteľné, že prvými čitateľmi spomenutej knižky sa môžu stať pracovníci štátneho podniku LESY SR. Viem, že medzi obyvateľmi Slovenska žije veľa záujemcov o históriu železníc, ktorí by radi prenikli aj do tajov a zaujímavosti slovenských lesných železníc.

V súčasnosti je knižka je k dispozícii k prezenčnému naštudovaniu v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene.

Ďakujem za rozhovor.

Ivan Hanula
LDM Zvolene

Úzkorozchodný parný rušeň Viglášskej lesnej železnice.

Lesná správa Hriňová

nezabúda na lesnícke tradície v svojom regióne

Hriňová, dolina Studená jama, lokomotiva Orenstein a Koppel preráža cestu snehom.

Poľana bola na južných úbočiach pretkaná sieťou lesných železníc. Je dobre, že sa na túto súčasť lesníckej histórie nezabúda. Jedna z úzkorozchodných lesných železníc viedla z Kriváňa cez Hriňovú, v blízkosti terajšej lesnej správy na Periská a do Studenej jamy. V svojej diplomovej práci sa jej venuje pani Renáta Neupauerová, Hriňovčanka pracujúca v Les-

Hriňovský lesný správca Ján Malček dokumentuje výstavu o LŽ.

níckom a drevárskom múzeu vo Zvolene. Diplomovú prácu doplnila, upravila a tak v spolupráci s Tomášom Haviarom vznikla publikácia, ktorú prezentovala 14. októbra 2012 v krásnych a zaujímavých priestoroch čajovne Šangri –La v Hriňovej. Súčasťou prezentácie bola vernisáž výstavy o lesnom dopravníctve a lesných železniciach „Vúňe dýmy a jehličí“. Hriňová je už päťdesiate miesto, kde je nainštalovaná.

Pani Renáta Neupauerová prezentuje svoju knihu o hriňovskej lesnej železnici.

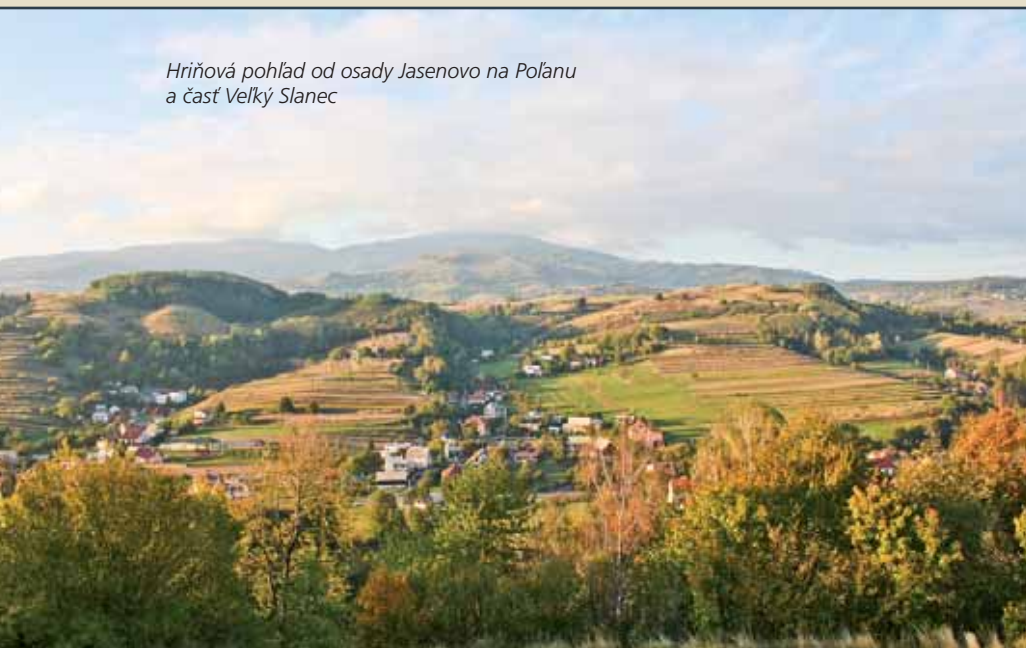

Výstava o LŽ zapadla do prostredia čajovne.

Prezentácie a vernisáže sa zúčastnil aj Ján Malček, vedúci lesnej správy Lesov SR š.p. Hriňová, teda lesnej správy, ktorá bola vždy nápomocná ako pri príprave materiálov pre publikácie a výstavy o lesných železniciach, tak aj poskytnutím zájmu autorovi. Patrí jej za to vďaka.

Jiří Junek

Hriňová pohľad od osady Jasenovo na Poľanu a časť Veľký Slanec

Kolega a publicista Viliam Stockmann oslavuje sedemdesiatiny

Keď som prevzal po svojom predchodcovi Petrovi Gogolovi vydávanie časopisu Lesník, zdedil som okrem dobre nastavenej štruktúry časopisu aj tím spolupracovníkov, ktorí dokážu prinášať informácie zrozumiteľne, čitateľne a dokážu písať s ľahkosťou, ktorá, priznajme si, u technicky zameraných ľudí nie je úplne bežná. K jedným z nich patrí aj Ing. Viliam Stockmann, CSc., okrem iného aj spoluautor pravidelnej rubriky o lesníckych osobnostiach. Tento lesník, ekolog a publicista oslávi koncom novembra v plnej tvorivej sile krásne sedemdesiatiny.

Viliam Stockmann sa narodil 26.11.1942 v Bratislave. Po osemročnej základnej škole nastúpil na Lesnícku technickú školu v Banskej Štiavnici a po maturite pokračoval v štúdiu lesníctva na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Na rovnakej škole obhájil v roku 1991 dizertačnú prácu.

V profesionálnom živote sa jubilant postupne z lesníctva špecializoval na ochranu prírody, kde od roku 1981 pôsobil na Ústredí štátnej ochrany prírody v Liptovskom Mikuláši a neskôr ako vedúci oddelenia ochrany prírody ministerstva životného prostredia.

V poslednom čase sa venoval histórii ochrany prírody a najnovšie pripravuje vydanie knihy o významných lesníckych osobnostiach.

Za všetkých čitateľov Lesníka želim jubilantovi veľa zdravia, osobnej pohody a chuti do života.

Vlastimil Rezek
šéfredaktor

K blahoželaniu sa pripája prostredníctvom generálneho riaditeľa Jána Zuskina aj Štátna ochrana prírody.

Stockmann na výstave o prof. Papánekoví s Ing. Manicom a Ing. Burkovským.

Prestavba jednovrstvových rovnorodých smrekových porastov od veku cca 60 rokov na viacvrstvé drevinovo a priestorovo pestré porasty je jedným zo základných pestovateľských opatrení na zabezpečenie ich vyššej stability a tým aj bezpečnosti produkcie. Čo však s porastmi, ktoré sú vo veku tesne pred alebo na začiatku obnovy? Pre praktické riešenie tejto otázky sme vybrali modelový lesný porast č. 290A z génovej základne pre drevinu smrek.

Popis a hospodárske opatrenia v PSL na r. 2002 – 2011.

Základné údaje: vek – 110 r., výmera – 13,95 ha, RD – 110r., OD – 40r., HSLT – 605, zakm. – 0,8, zastúpenie – sm 98 %, jd 2%, bonita – 30, zásoba – 612 m³/ha, zásoba celkom – 8537 m³, stredný kmeň: v – 32 m, d 1,3 – 38 cm, objem – 1,47 m³.

Plán hospodárskych opatrení: okrajový clonný rub, 2 východiská obnovy, 3530 m³, intenzita ťažby – 41%.

V roku 2003 bolo v súlade s plánom vykonané presvetlenie na dvoch východiskách obnovy vo výške 520 m³ (37 m³/ha). Následne však už v súvislosti s novými myšlienkovými prúdmi prírode blízkeho hospodárenia došlo k zmene pestovného systému. Vzhľadom na vek a priestorovú výstavbu už síce nie je možné porast výškovo ani hrúbkovo trvalo rozdiferencovať, avšak cez postupné, dlhodobejšie a menej intenzívne odoberanie drevnej zásoby je možné podporiť prirodzený vznik následného cieľového porastu, pod clonou materského porastu ochrániť umelo vnesené dreviny pôvodného zastúpenia, ktoré v súčasnosti v tomto poraste chýbajú a v neposlednom rade využiť schopnosť stromov strednej hrúbkovej triedy zvýšiť drevnú produkciu ich uvoľnením a zvýšením prístupu svetla k ich korunovej časti. Takýto pestovný systém, založený na individuálnom prístupe ku každému jednotlivému stromu, bol úspešne zrealizovaný v kláštorňoch lesoch rakúskeho mesta Schlögl, kde sa prakticky v priebehu 50-tich rokov podarilo previesť pôvodne rovnové smrekové porasty na trvalo etážové stabilnejšie lesy. Pretože hospodárime v identických prírodných podmienkach z pohľadu nadmorskej výšky a drevinovej skladby, začali sme

Za prírode blízke
hospodárením
v lese

Prírode blízke postupy v praktickej činnosti lesného hospodára

tento praxou overený pestovný systém používať aj na prestavbu našich lesných porastov. Následným obnovným postupom preto nebol už dorub na presvetlených prvkoch, ale len technologické sprístupnenie porastu pre vytvorenie technických podmienok na ťažbu dreva podľa individuálneho posúdenia každého stromu a celoplošný zdravotný výber. Túto ťažbu sme zrealizovali v r. 2007 vo výške 670 m³ (48 m³/ha).

Každá zmena pestovného systému zvlášť vo fáze obnovy porastu nesie v sebe riziko, že sa nepodarí naplniť cieľový zámer, ak bol porast v rámci iného pestovného systému dlhodo- bo vychovávaný viac menej vo vyššom zakmenení, nižšou intenzitou výchovných ťažieb dreva a statické parametre jednotlivých stromov (veľkosť koruny a poloha ťažiska)/ zvyšujú riziko rozvratu porastu vetrovou, prípadne snehovou kalamitou. Z tohto titulu bolo v r. 2007 v prvej fáze zmeny hospodárenia vykonané len nevyhnutné sprístupnenie a odstránené stromy, ktoré najviac ohrozovali celkovú stabilitu porastu. Plánovaná zmena drevinového zloženia následného cieľového porastu bola realizovaná cez sériu niekoľkých pred- sadiieb, keď v rokoch 2004-2009 sme predsadili 2,2 ha - bukum v množstve 7300 ks, jedľou 2000 ks brestom a javorom horským po 400 ks.

V nadchádzajúcom PSL bol uvedený dielec popísaný ako dvojetážový, nakoľko na 30% pôvodnej výmery materského porastu splňal podmienky na vytvorenie samostatnej druhej etáže s priaznivým drevinovým zložením s perspektívou jeho plošného rozširovania.

Popis a hospodárske opatrenia v PSL na r. 2012 – 2021.

Základné údaje: 1. etáž: vek – 120 r., výmera – 8,07 ha, RD – 110 r., OD – 60r., HSLT – 605, zakm. – 0,77, zastúpenie – sm 98 %, jd 2%, bonita – 30, zásoba – 636m³/ha, zásoba celkom – 7795 m³, stredný kmeň: v – 33 m, d 1,3 – 42 cm, objem – 1,83 m³, 2.etáž: vek – 5 r., výmera – 4,19 ha, zastúpenie – sm 60%, jd 20%, bk 20%, zakm. 0,4.

Plán hospodárskych opatrení: Jednotlivý výberkový rub, 1950 m³, intenzita ťažby – 25%.

Predĺžením obnovnej doby na 60 r. získavame priestor na ďalšiu diferenciaciu pod clonou materského porastu postupným odčerpávaním drevných zásob ťažbou rubne zreých stromov o cieľovej hrúbke 46-50 cm. Výška ťažby bola odvedená od celkového bežného prírastku, ktorý aj v takto vysokom veku je v priemere 11 m³/ha za rok a bola stanovená nad tento prírastok vo výške 159 m³/ha. Pri realizácii plánovanej ťažby dreva treba mať stále na pamäti, že akékoľvek neuvážené a intenzívne prelomenie korunového zapoja môže vyvolať oslabenie zostávajúcej časti porastu a jej následné vysoké ohrozenie vetrom prípadne snehom.

Z tohto dôvodu bude ťažba zrealizovaná v dvoch obdobiach so 6 ročným odstupom v celkovej výške 80% celkového predpisu, pričom 20% plánovaného objemu sa rezervuje na prípadnú kalamitu.

V roku 2012 bola vyznačená ťažba dreva na realizáciu v roku 2013, keď sme celkovo vyznačili 334 ks stromov o priemernom objeme 2,25 m³, čo predstavuje 27 ks na 1 ha. Priemerná vzdialenosť vyznačených stromov je 19 metrov, čo umožňuje technicky zvládnuť ťažbu dreva tak, aby bol ostávajúci lesný porast minimálne poškodený.

Záverom treba len dodať, že zmena pestovných koncepcií počas života lesného porastu je vždy krok neštandardný a má väčšiu nádej na úspech pokiaľ sa tak udeje čím skôr. Pokiaľ ale konečný efekt smeruje k vyššej kvalite a tou viacvrstvom lesný porast určite je, tak má zmysel aj vo vyššom veku porastu. Vetru o sile orkánu podľahne každý les, bez ohľadu na to, ako bol obhospodarovaný, ale podstatné je, aby aj po takejto smršti les ostal lesom.

Pavol Dendys

Zdravotný
výber.

Bude na Dolnom Chlme prales?

Chlm alebo aj Chom je rozsiahly horský hrebeň nad obcou Ihráč v Kremnických vrchoch. Dolný Chlm sa nazýva časť bezprostredne nad Ihráčom. Lesy na Dolnom Chlme obhospodarujú LESY SR, pracovisko Ihráč patrí Lesnej správe Žiar nad Hronom, ktorá spravuje väčšinu lesov v okrese Žiar nad Hronom.

Ing. Škoda pri zrezanom vývrate

Ing. Ján Škoda, mnoho rokov vedúci Lesnej správy Žiar nad Hronom, predtým vedúci Lesnej správy Ihráč, väčšinu života pracuje v lesoch v Kremnických vrchoch a pozná ich naozaj ako vlastnú dľaň. Lesy sú v poriadku, práce v nich rešpektujú programy starostlivosti o les, inak to lesníci ani nemôžu. Práca v lesoch však prináša stále niečo nové, podnety na ktoré treba reagovať a problémy ktoré treba riešiť. Do kremnických vrchov teraz prišli dobrovoľní mapovatelia z FSC, ktorým sa páči spôsob obhospodarovania lesov na Dolnom Chlme a žiadajú, aby tu bola vyhlásená prírodná rezervácia za účelom ochrany pralesa.

V súčasnosti sa veľa hovorí o FSC Slovensko, kto je to?

Forest Stewardship Council (FSC) je nezávislá, medzinárodná, mimovládna organizácia (združenie), ktorá bola zalo-

Pri prameni.

žená v roku 1993 v Mexiku. FSC poskytuje pre ľudí s rôznymi záujmami a zameraním fórum na diskusiu, úvahy, analýzu a riešenie problémov o obhospodarovaní lesov v danej krajine a svete. Cieľom organizácie je podpora zodpovedného obhospodarovania lesov v celosvetovom meradle.

Ako je to s mapovaním pralesov u nás?

Mapovatelia z FSC Slovensko mapujú aj pralesy. Podľa stanoviska Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka si FSC Slovensko zvolili jednoduchý typ mapovania pralesov, ktorý je založený vo veľkej miere na subjektívnom hodnotení mapovateľa. Ich metodika mapovania nie je oficiálnou metodikou schválenou orgánom štátnej správy. Dobrovoľní mapovatelia sú aktívni, mapujú, píšú o tom články do časopisov aj na internet, žiadajú vyhlásenie území za chránené a pod.

Na Slovensku existuje metodika na mapovanie prirodzenosti lesov (metodika pre Národnú inventarizáciu a monitoring LESOV SR z roku 2005), ktorú na mapovanie pralesov používa NLC a tá je jediná oficiálna.

Oder po ťažbe kalamity.

Prečo sú lesy na Dolnom Chlme vyhlásené za ochranné lesy?

Lesy na Dolnom Chlme pri Ihráči sú ochranné lesy kvôli ochrane pôdy, nie sú to hospodárske lesy. Lesné dielce s pralesným charakterom sa nachádzajú na veľmi strmom svahu, sklon okolo 45° väčšinou na kamennom suťovisku s minimálnym množstvom pôdy, preto sú to ochranné lesy. Priemerné prírastky dreva aj biomasy v takýchto lesoch zodpovedajú veku porastov a dôležité je, aby sa tu les udržal a nerozvrátil sa.

Čo nariaďuje program starostlivosti o lesy pre tieto porasty?

Program starostlivosti o lesy v lesných dielcoch na Dolnom Chlme zakazuje ťažbu dreva a prikazuje naozaj len minimálnu údržbu. Prakticky sa povyracané stromy na prístupovej lesnej ceste raz za čas odpíli. Stromy zostanú v lese, odpílené sa rýchlejšie rozložia a udrží sa prímerný prístup svetla do lesa. Biologická rov-

nováha je tu veľmi krehká vzhľadom na kamenné suťovisko s minimálnym množstvom pôdy. Túto rovnováhu netreba narušovať, lebo vždy to zle dopadne pre les. Keby sa v týchto lesoch normálne ťažilo drevo a bolo by tu viac ciest kvôli prístupu do lesa, les so všetkými biotopmi by zanikol. Toto si uvedomovali prapraratári aj prarati aj starí otcovia aj otcovia súčasných lesníkov a vedia to aj súčasní lesníci.

Koľko rokov platí pre tieto lesy štatút ochranného lesa?

Tieto lesy majú štatút ochranného lesa podľa dokladov veľa rokov, keď dnes majú porasty podľa PSL 170 rokov. Pri takomto obhospodarovaní má les znaky pôvodného lesa. Súčasný les je výsledkom dobrého, prírode blízkeho obhospodarovania lesa minimálne piatich generácií lesníkov.

Aký máte názor na tlak dobrovoľných mapovateľov z FSC Slovensko ktorí chcú, aby sa lesy na Dolnom Chlme vyhlásili za chránené?

Dobrovoľní mapovatelia z FSC Slovensko vidia výsledok práce mnohých generácií lesníkov a sú nadšení. Vypracovali projekt na vyhlásenie chráneného územia a podali ho na Krajský úrad životného prostredia. Vyhlásenie tohto územia za chránené podporila aj Štátna ochrana prírody SR.

Týmto prakticky žiadajú, aby sa lesníci ďalej o tieto lesy nestarali a všetko chcú nechať na samovývoj.

Náš lesný zákon nepozná pojem prales. Je málo pravdepodobné, že dobrovoľní mapovatelia zo súčasnej neziskovej organizácie FSC Slovensko nahradia pravidelnú prácu lesníkov. Súčasná nezisková organizácia je finančne podporená z nadácií, bude vyvíjať činnosť len istý čas. Čo bude s lesom v budúcnosti o 5, o 50 alebo o 100 rokov?

Ja vidím význam týchto lesných porastov aj v inom. Je v genetickom odkaze, ktorý v sebe nesú tu rastúce „pôvodné“ dreviny. Treba uviesť, že obdobných lesných spoločenstiev kvôli ochrane pôdy, máme len v LC Ihráč cca 770 ha. Extrémne stanovište tejto lokality nezabránilo dre-

Pohľad do porastu z dolnej strany dielca.

Z redakčnej pošty

Pohľad
do porastu.

vinám dosiahnuť vysoký vek a veľké objemové charakteristiky. Pričom ide zjavne o dreviny vyrastené z prirodzeného zmladenia, preto je isté, že nesú genetický odkaz oveľa starší ako 170 rokov a to na mieste, in situ. Expozícia týchto porastov, geologické, hydrologické pomery, ani súčasne prebiehajúce klimatické zmeny neobmedzili dreviny v raste do dimenzií, ktoré dnes dosahujú. Vybrané stromy z týchto porastov môžu pre budúcnosť slúžiť ako zdroj semien lesných drevín na zalesňovanie obdobných lokalít alebo lokalít napríklad po kalamitách. A to môžu v novom PSL rozhodnúť len kompetentní zo zákona, NLC a štátna správa. Nie dobrovoľní mapovatelia.

Ako ste sa dozvedeli o navrhovanom pralese?

O aktivitách organizácie FSC som sa dozvedel z médií, viac by sa mi páčilo, keby som sa to dozvedel priamo od nich. Dobrovoľní mapovatelia sa môžu zastaviť na Lesnej správe a môžeme diskutovať o problematike. Z nášho pohľadu, čo oni vidia ako niečo mimoriadne, je pre nás úplne bežná vec. Je to naša každodenná práca vychádzajúca z lesníckych skúseností a lesníckeho srdca. S výsledkami našej práce sme spokojní aj my aj oni.

Ing. Ján Škoda nás previedol lesom na Dolnom Chlme a skúsené oči lesníka tu videli stopy po ľudskej práci. Samozrejme, sú primerané spôsobu obhospodarovania a tých stôp nie veľa. Ing. Škoda hovorí, že podobné rastlinstvo aj vzácny jelení jazyk rastú v podobných prírodných podmienkach aj inde v Kremnických vrchoch. Asi pred 20 rokmi bola v tejto časti vetrová kalamita a kvalitné drevo sa vyťažilo s tým, že konáre a koruny zostali v lese. To či sa dotknuté porasty zmenia na prírodnú rezerváciu rozhodnú orgány štátnej správy, tak či onak je viac než isté že aj tieto porasty sú výsledkom trvalej a kvalitnej práce nás, nás lesníkov.

Ďakujem za rozhovor

Ivan Hanula
LDM Zvolen

Klub seniorov lesníckej školy v Banskej Štiavnici
(kontaktná adresa: Ing. Viliam Stockmann, CSc., Cintorínska ulica č.15, 900 45 Malinovo)

Č. j.: 211/2012

Malinovo 11.10.2012

Národné lesnícke centrum
Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen
Sokolská č. 2
960 52 ZVOLEN

Vec: *Školenie držiteľov osvedčení odborného lesného hospodára – námietky*

Vážený pán riaditeľ, Ing. Milan Sarvaš, PhD.,

S hlbokým znepokojením a nesúhlasom sme prijali Vaše oznámenie zo dňa 28.9.2012 vo veci pozvánky na školenie držiteľov osvedčení odborného lesného hospodára.

Predovšetkým sa nestotožňujeme s Vaším citovaním zákona č.326/2005 Z. z. o lesoch a jeho novelizáciou č. 360/2007 Z. z., a najmä jeho výkladom o tom, že Krajský lesný úrad môže v zmysle platnej legislatívy (§ 47 ods. 5 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov) rozhodnúť o jeho vyčiarknutí z registra OLH a o odňatí osvedčenia na výkon činnosti OLH. Pretože :

- V prvom rade sa tu hovorí o tom, že OLH musí naplniť podstatu ustanovenia „ak držiteľ tohto osvedčenia závažným spôsobom alebo opakovane porušil povinnosti podľa § 48 ods. 2.“

Kladíme Vám otázku či nepracujúci dôchodca neúčastou na predmetnom školení môže naplniť podstatu ustanovenia o závažnom a opakovanom porušení povinnosti podľa § 48 ods.2.

- Ďalej podľa písm. m) tohože zákonného predpisu: **m) každých päť rokov sa zúčastníť školenia organizovaného ministerstvom.** To je síce deklarovaná povinnosť, ktorá však nemôže byť takto nepracujúcemu dôchodcovi interpretovaná.

A ďalej najdôležitejšia časť nášho protestu:

Je naproste nemysliteľné a zo strany štátom riadenej a financovanej organizácie akou je Národné lesnícke centrum, nedôstojné a neprimerané a aby za 2,5 dňa školenia inkasovala od nepracujúcich dôchodcov 170.- euro, čo činí (v lepšom prípade) ich tretinový mesačný dôchodok.

Ak dovolíte, uvedieme paralelu s našou vysokoškolskou kvalifikáciou – ak by sme neabsolvovali postgraduálne štúdium na Lesníckej fakulte, resp. sa nezúčastňovali vzdelávacích kurzov a doškolovaní – by nám Lesnícka fakulta mala odobrať vysokoškolský diplom?

V každom prípade Váš list, Vaša pozvánka, nebola domyslená z tohto pohľadu – že nepracujúci dôchodca sa nemôže finančne porovnávať s pracujúcim odborným lesným hospodárom a že jednoducho nemá finančné prostriedky na takúto školenie.

Ne chceme rozoberať otázku či túto odbornosť OLH v súčasnosti potrebujeme. Samozrejme, že už nie – ale je to otázka našej lesníckej cti a dôstojnosti. A tiež nemusíme pripomínať, že o pár rokov sa dostanete do našej situácie aj Vy a budete náramne z podobných pozvánok pohoršení.

Tiež by sme Vás prosili, aby ste sa v odôvodnení odpovede na náš protest neodvolávali na zákonné normatívny, na legislatívu, na poverenie ministerstva a pod. Preto sme odborní lesní hospodári, aby nám tieto veci boli jasné. **Konkrétny prípad – výška školiaceho poplatku - je výlučne len vo Vašej kompetencii.** Jasná je nám realita skutočnosti, že či odborná, štátna organizácia vyberá takýto účastnícky poplatok, závisí to len od jej vlastného rozhodnutia. Že ste nepracujúcich dôchodcov vôbec nebrali na zreteľ je z uvedeného príznačné.

Ústav lesníckeho vzdelávania a poradenstva je presne tou inštitúciou, ktorá by mala riešiť aj takýto v podstate jednoduchý problém, aby tí nepracujúci dôchodcovia, ktorí o to stoja, sa mohli bezplatne ďalej vzdelávať. Ústav lesníckeho vzdelávania je práve tým organizačným článkom, ktorý by mal byť partnerom pre Ministerstvo pôdohospodárstva SR, pri legislatívnej tvorbe a znení podobných zákonných ustanovení, aby z nich jednoznačne vyplývalo postavenie nepracujúcich dôchodcov.

Ústavu lesníckeho vzdelávania a poradenstva – ako mu z názvu i organizačného poriadku vyplýva by malo eminentne záležať na tom, aby vzdelával aj lesníkov – dôchodcov.

Čo predpokladáte, koľko nepracujúcich dôchodcov by na takúto školenie prišlo? Národné lesnícke centrum by sa určite finančne nepoložilo.

S pozdravom „Lesu zdar“

Podpísaná dostupná časť členov Klubu seniorov lesníckej školy v Banskej Štiavnici:

Ignác Balák, Dipl. Ján Greschner, Vojtech Hammer, Ing. Stanislav Heško, Ing. Miroslav Holienčík, Ing. Ján Ivanič, Ing. Jozef Jarabko, Igor Klusače, Mgr. Ján Mázor, Ing. Mikuláš Michelčík, Eduard Oravec, Ing. Dušan Palúš, Ing. Samuel Slivka, Ing. Viliam Stockmann, CSc., Ing. Milan Šťasný, Ivan Trnavský, Ing. Valach, Ing. Ivan Mandalík, CSc.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.,
Klub seniorov lesníckej školy v Banskej Štiavnici

Na vedomie :

- Ministerstvo pôdohospodárstva, Sekcia lesnícka, Dobrovičová ul.12, 812 66 Bratislava
- Národné lesnícke centrum, T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen
- Na uverejnenie v odbornej lesníckej tlači

 sláva, nech žije (lat.)	2. časť tajničky	netiekla (kniž.)	staršia značka fotoaparátov	zatajovkala							
zápal, oduševnenie (kniž.)											
ženské meno (27. 5.)											
oslovujú zámenom vy											
značka japonských počítačov											
podzemná chodba											
Pomôcky: týt, ITOS, nuta, Etareta	žliabok (stav.) nominálna				nehýbať sa	hlas kačice	skratka rádiového telefónu	vedný odbor využívajúci rozbor	dôverne oslovuje	polodrahokam	
šarvátka (expr.)					úbytok steh (hovor.)						
ženské meno (24. 5.)					3. časť tajničky dopr. prostriedok						
značka nobelia					operený stavovec mužské meno				otázka na kvalitu zajac		
udriet ťažkým predmetom							nátoň pokolenie				
pastier oviec							kríky morský živočích			austrálska meteorologická družica	zvieratá s hrbmi
odlišne							surovo biť rojnica (včel.)				
sídlo opivené hradbou, po česky							skutočnosť pniak				
citoslovce bolesti							koniec tajničky hora				
 Zákonník práce (skr.)	vylievajú dôverný pozdrav									pokladnica masťná hlina	
začiatok tajničky											
opasok							usadenina roztoku				

MURÁRI

Môj spolubrat chalupár bol vášnivý poľovník. Nakolko v posledných rokoch nebolo už čo zastreliť, zahodil flintu do žita. Zo dve sezóny síce choval čiernu vietnamskú sviňu, pripomínajúcu diviaka, no teraz už len v maštali trpí niekoľko lastovičích rodín, ktoré tejto jari, po ignorovaní referenda osadníkmi našej chalupárskej slobodnej gubernie, prileteli späť. Stala sa však taká nezvyčajná porevolučná privatizačná galiba. Predtým sa totiž do prázdnych lastovičích hniezd nastahovalo bez výmeru niekoľko vrabčích rodín so svojimi čvirikajúcimi hovorcami. Milé štebotavé lastovičky sa tak nechtiac stali bezdomovcami. Situácia celkom podobná našej: namiesto nepokradneš, ukradneš.

O niekoľko dní nastal nečakaný jav vo vtáčom spoločenstve. Ku hniezdam plných vrabcov z celej osady s krikom priľutávali bojové perute lastovičiek so zobákmi naplnenými stavebným materiálom z neďalekej kaluže. Vrabčiacok v lastovičích hniezdach zamurovali.

Tento tvrdý stredoveký trest sme si všimli aj my – penziónovaní chalupári. Asi by sa dal využiť aj na obyvatelov neďalekého „beverlyhillsu“, postaveného... (tajnička).

Zasmejte sa

Inžiniersky diplom je dôkazom toho, že ste mali šancu niečo sa naučiť.

☺

Mama číta päťročnej dcérke rozprávku na dobrú noc. Tu sa malá z postielky ozve:

- Mami, nemohla by si to čítať trochu tichšie. Mala som dnes v škôlke skutočne ťažký deň. Potrebujem sa konečne vyspať!

☺

Čašník v čínskej reštaurácii vraví turistovi:

- Mám pre vás radostnú správu pane. Mali ste pravdu. Nebola to polievka, ale voda z umývačky riadu.

Fero, starý ateista, chytil rybu na jednom škótskom jazere. Zrazu jeho čln napadla lochnesská príšera. Jedna rana chvostom a Ferro letí aj s člnom do desaťmetrovej výšky. V úžase kričí:

- Panebože, pomôž!!

Vtom sa všetko zastavilo. Ferro visí vo vzduchu a z neba sa ozýva hromový hlas:

- Myslel som si, že na mňa neveríš...

- No tak! Panebože! Neblbni! Pred dvoma minútami som neveril ani na lochnesskú príšeru...

☺

Stretnú dvaja mestskí policajti na ulici krivajúceho farára. Pýtajú sa ho:

- Čože sa vám stalo, pán farár?

- Ale... padol mi na nohu bojler. Keď farárko odíde, pýta sa jeden druhého:

- Človeče, čo je to ten bojler?

- Čo ja viem. Ja nie som katolík!

- odvetí druhý.

☺

Pán horár, vaša žena v poslednom čase iba kvitne Noó, musím sa popozerať, či nemám v revíri škodnú.

Uveríte?

Najdrahší strom

Excelentný zárobok si pripísali majitelia jedného z urbárskych spoločenstiev na západnom Slovensku. Inak bežný kmeň vhodný iba na palivové drevo, predali reklamnej agentúre v cene výberového javora. Podmienkou však bolo dodanie stromu s presne stanovenou krivosťou, ktorá vyhovovala nakrúcaniu šotu o havarijnom poistení. „Jediným problémom bola doprava stromu v nepoškodenom stave vrátanie vetví a lístia do obytnej zóny, ale zvládli sme to,“ povedal po zinkasovaní odmeny šéf urbáru. Reklamný slogan „Aj stromy sa vám s našim poistením ohnú podľa potreby,“ vraj patrí k tým najznámejším.

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia

Chata Stupka

Milan Longauer

V putovaní po našich ubytovacích zariadeniach sa presunieme z Oravy do Nízkyh Tatier a to konkrétne do jednej z najznámejšej a najzaujímavejšej lokality - Tále. Je to turisticky významná dolina na južnej strane Nízkyh Tatier, ktorou preteká potok Bystrianka. Dolinu lemujú vrchy Baba (1617 m), Pálenica (1653 m), Dereše (2003 m), Chopok (2023 m), Ďumbier (2043 m) a Veľký Gápel (1776 m). Bystrá dolina sa asi 4 km pred horskou obcou Bystrá rozširuje na široký pás lúk nazývaný Tále. Pôvodne, miestny názov pre časti lúk, dnes je tu jedno z najnavštevovanejších centier cestovného ruchu v Nízkyh Tatrách.

LESY SR, š. p., OZ Čierny Balog tu prevádzkuje chatu s názvom Stupka. Nájdete ju za potokom oproti známemu rekreačnému stredisku. Chatka má kapacitu 10 postelí rozdelených v 3. izbách. Novo zrekonštruovaný objekt, spolu s vybavením interiéru, poskytne svojim návštevníkom vyšší komfort. Zariadenie je doplnené vnútorným krbom a vonkajším ohniskom. Chatka je veľmi dobre situovaná, čo dáva možnosti jej celoročného využívania. V lete je to kúpanie v krytom ako aj otvorenom kúpalisku v neďalekom zariadení hotela Partizán. Blízko hlavného hrebeňa Nízkyh Tatier poskytuje mnohé možnosti turistiky a doplnkových letných športov. V blízkos-

sa nachádza 6 vlekov s celkovou prepravnou kapacitou 4110 osôb za hodinu. Vhodná kombinácia obtiažnosti terénov umožňuje využitie strediska začiatkormi ako aj skúsenými lyžiarmi. Rodičia s deťmi majú možnosť využiť detský vlek, prípadne lyžiarsku škôlku, ktoré sa nachádzajú v areáli strediska. K ponuke je aj večerné lyžovanie s dĺžkou osvetlených tratí 1,5 km. Pre priaznivcov snowboardu má stredisko pripravené 700 metrov upravených tratí a snowboard park. Na svoje prídu aj priaznivci bežeckého lyžovania, keďže sa v rámci

strediska nachádza aj známe golfové ihrisko – Tále. Využitie pre zimné športy je tiež mnohostranné. V areáli strediska Tále

strediska nachádza 6,5 km udržiavaných tratí pre fanúšikov tohto športu.

Bystrá – r. 1563 Wistra, Bisztra, r. 1673. V roku 1563, keď sa kráľovská komisia hodnotiaca stav lesov na Horehroní ocitla v okolí Wistrey, našla tu fungujúcu hutu na výrobu železa. V jej okolí vzniklo postupne sídlo dnešnej Bystrej. Súkromný ťažiar tu v 16. 17. storočí do-

lovali zlato a striebro obyvatelia pracovali ako drevorubači a uhliari. V nasledujúcich dvoch storočiach sa postupne v troch hámroch, patriacich Hrončianskemu železiarskemu komplexu, spracovávalo surové železo z Hronca, Pohronskej Polhory a Tisovca. Hoci bola Bystrá evidovaná ako komorská osada erárnych

železiarní, v povedomí obyvateľov zostáva baníckou osadou. Svedčia o tom aj náhodne objavené relikvie svätej Barbory, patrónky baníkov, uložené do monštrancie tunajšej kaplnky v roku 1816. V obci sa nachádza jaskyňa Bystrá, v ktorej sa uskutočňujú pobyty detí chorých na dýchacie cesty - speleoterapia.

Receptár

Sezóna poľovačiek na diviakov je plnom prúde. Ponúkame nápad, ako netradične použiť túto divinu.

Suroviny:

250 g stehna z diviaka, 10 vajec, 250 g sterilizovaného hrášku, 50 g oleja, 250 g sterilizovaných šampiňónov, 150 g kyslých uhoriek, 100 g údenej slaninky, sterilizované feferónky a kapiu, čierne korenje, soľ.

Postup prípravy:

Mäso nakrájame na jemné rezance. Restujeme na oleji spolu s pokrýjanými šampiňónmi, pridáme nakrájané kyslé uhorky, hrášok, posolíme a jemne okoreníme. Z hotovej zmesi oddelíme na panvicu časť pre jednu porciu (jednu päťtinu), zalejeme ju dvoma rozšľahanými vajcami a pečieme do ružova po oboch stranách. Na tanieri obložíme omeletu veľárkami údenej slaninky, kapiou a feferónkou.

Dobrá chuť

Pytliacka omeleta

Pripravil som si pre vás zaujímavé hry. Najprv si zopakujeme pranostiky, ktoré nám hovoria aké bude počasie, úroda alebo iné udalosti. Potom si zistíme, ako poznáme zvieratá a stromy v našich lesoch, nakoniec si vystrihneme a nalepíme skladačku. Ak chcete získať pekný darček, napíšte mi pranostiky v správnom tvare, určite zviera a strom, vystrihnite jednotlivé diely skladačky, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme jednu, ktorá získa aj celkom novú knihu od Ľudovíta Šurinu *Les plný rozprávok*.

Jazvec Mišo

Váš kamarát jazvec Mišo

Pospájaj správne novembrové pranostiky. Vieš čo znamenajú?

Na svätého Huberta,
Katarína na ľade,
Na svätého Ondreja,

dávaj sane do dvora,
ide teplo do čerta.
Vianoce na blate.

Poznáš zviera a strom?

Najväčší vták z čelade
Bažantovité. Je to?

- a) Jarabica poľná
- b) Jariabok hôrny
- c) Tetrov hlucháň

Okrem kvetov sú všetky
ostatné časti tohto
stromu jedovaté.
Je to?

- a) Agát biely
- b) Breza bradavičnatá
- c) Javor mliečny

Moja adresa je:

jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica

Kalendár akcií

29.11.-30.11.2012

Vinium laugaricio 2012
8.ročník medzinárodnej výstavy vína,
vody a destilátov
Expocenter Trenčín

1.12.-2.12.2012

Medzinárodná výstava psov
Agrokomplex Nitra

11.12.-16.12.2012

Vianočný farmársky trh
Agrokomplex Nitra

Pracovné jubileá

November 2 0 12

25 rokov

Dobranský Michal,
referent ekológie – OZ Vranov nad Topľou

Životné jubileá

November 2 0 12

50 rokov

Kucko Ľubomír,
vedúci LO, LS Nitrianske Rudno – OZ Prievidza

Fašanga Jozef,
manipulant, ES Veľké Uherce – OZ Prievidza

Obert Ľubomír,
vedúci ES, ES Nitrianske Pravno – OZ Prievidza

Spáček Peter,
vedúci LO, LS Drietoma – OZ Trenčín

Ing. Kobza Jaroslav,
správca informačného systému – OZ Trenčín

Hruška Július,
vedúci LO, LS Klenovec – OZ Rimavská Sobota

Szabó Peter,
vedúci LO, LS Zlatá Baňa – OZ Prešov

Juričkov Pavol,
vedúci LO, LS Hanušovce – OZ Prešov

Rusinko Ján,
technik, LS Medzilaborce – OZ Vranov nad Topľou

60 rokov

Martinkovič Ján,
technik, LS Skýcov – OZ Topoľčianky

Ing. Karel Milan,
vedúci LS, LS Stárňa – OZ Revúca

Ing. Novák Ján, CSc.,
vedúci odboru kontroly – GR BB

Rubriku spracovala Helena Turská

Opustil nás

Ing. Jozef Ďuriš CSc.

Väčšinu svojho lesníckeho života pracoval u bývalých Záposlovenských lesov (na podniku v Bratislave ako podnikový riaditeľ).

Čeť jeho pamiatke.

Na symbolickom lesníckom cintoríne pribudlo ďalších desať mien

V obnovenom areáli Symbolického lesníckeho cintorína vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu sa dňa 26.10.2012 konal pietny akt venovaný pamiatke obetí lesov. Toto podujatie svojou účasťou podporil minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ľubomír Jahnátek, generálny riaditeľ š.p. LESY SR Ctibor Határ aj ďalší čelní predstavitelia lesníckych inštitúcií.

LESY SR v uplynulých týždňoch výrazne obnovili Symbolický lesnícky cintorín. Nová galéria z prírodného dubového dreva je efektnejšia. Sú v nej umiestnené tabuľky s menami obetí. Tento rok v galérii pribudlo ďalších desať mien. V súčasnosti je tam 304 mien ľudí, ktorí za posledných tridsať rokov zomreli pri práci v lesoch na Slovensku. Toto číslo nie je kompletne, každoročne sa dopĺňa.

Práca v lesoch je ťažká, mimoriadne nebezpečná a vyžaduje si skúsených pracovníkov, no napriek maximálnej opatrnosti a dodržiavaniu bezpečnostných predpisov prichádzajú niekedy pracovníci kvôli nepredvídateľným náhodám o život.

Lesnícka pieta vzdáva úctu zomrelým a pozostalým. Služi na spomenutie, zamyslenie aj na výstrahu nad našimi životmi. Je múdre pamätať na to, že les ktorý máme, je lesom našich otcov a les, ktorý pestujeme, je lesom pre naše deti. Pri pietnom akte sa stretli tí, ktorí si vážia a ctia naše krásne lesy a vedľa, koľko práce, umu, ba aj ľudských životov toto bohatstvo stálo.

Ivan Hanula
LDM Zvolen

